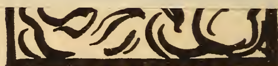
Ludvig Holberg
Hexeri
eller
blind Allarm

THE LIBRARY OF CONGRESS
1800

Hexeri

eller

blind Allarm.

Komedie i fem Akter

af

Ludvig Holberg.

Kjøbenhavn.

Trykt og faaes tilkjøbs hos E. C. Løser,

Store Kjøbmagergade Nr. 26.

[1869]

Personerne.

Leander, Mesteren for Komedierne.
Terentia, hans Fæstemø.
Henrik, Skuespiller.
To andre Skuespillere.
Apelone, Skuespillerinde.
En Skuespillers Moder.
Msr. Godtro.
Msr. Glaubfresser, en gammel Mand.
En anden Mand (første Akt, ottende Scene).
En tredie Mand (tredie Akt, tredie Scene).
Hans Frandsen eller Jean de France.
Lukretia.
Herman von Bremen.
Von Ovoten.
Herr Leonard.
Hans Frue.
Arv, Gaardskarl, og } i deres Tjeneste.
Fire andre Huusfolk }
Dommeren.
Skriveren.
Rettens Betjente.
Mester Herman, Barbeer.
Verten i „Viinkanden".
Lars, af en bevæbnet Trop.
Anføreren for Troppen.
To af Byens Vagt.
Tre Bevæbnede (Soldater).
En gammel Kjælling.
To Piger.
To andre Piger.
En tredie Pige.
En Skomagersvend.
En Dreng hos Leander.
To Visedrenge.
En Trommeslager.
To Portører, } stumme Personer.
En Tjener i Hans Frantsens Følge, }
Peter } Oppartere i „Viinkanden" }
Kristoffer } }
Almue, især Børn og Kjællinger. }

(Scenen er i Thisted.)

Hexeri eller blind Allarm.

Første Akt.

Første Scene.

Leander. Siden Leanders Dreng.

Leander. Der er farligt lidt at fortjene ved Komedier nuomstunder. I denne Maaned har jeg ikke havt tyve Rigsdaler paa min Part, det kan jeg gjøre min Ed paa, saa at jeg har aldrig været i saadan Pengetrang, som jeg nu er, og kommer den Verel med Protest tilbage, saa er jeg om en Hals. Dog haaber jeg at fortjene saa meget ved den Tragedie, som vi skal spille overmorgen, at jeg skal kunne redde mig derfra. Jeg har en temmelig stærk Rolle i samme Tragedie; thi Polidorus, hvis Person jeg skal forestille, har mere at bestille end tre andre Akteurs. Jeg kommer derfor at studere brav baade idag og imorgen, og negte mig inde, at Ingen forstyrrer mig derudi. (Taer sit Papir af Lommen, hvormed han gaaer frem og tilbage og læser over paa sin Rolle, først mumlende sagte.)

Drengen (kommer ind). Monsieur! jeg har en ond Tidende at sige Jer.

Leander (kontinuerer sin Rolle høit). Ja, Elisa, din Utroskab skal aldrig blive uhevnet. Er det Ret at forlade din tro Phylander, der har reddet dig ved sit Blod af de vanskabte Kjæmpers Hænder, der har opoffret sin Velfærd, foragtet Prindsesse Klimenes Kjærlighed, hendes Suk og Graad for din Skyld? Hvilken Ulyksalighed kan lignes ved Polidori? hvis Troskab er saa ilde bleven belønnet som hans? Ak, troløse Elisa, jeg skal ikke længere være dig en Torn i Øiene. Jeg skal tage Livet af mig selv og saa er der en Ende paa min Jammer. Men din Samvittighed vil ved min Død vaagne og du vil blive foragtet og forhadt af alle Mennesker formedelst din Utroskab. (Trækker sin Kaarde ud og vil tage Livet af sig selv. Drengen mener, det er Alvor, løber til og holder ham i Haanden.) Hvad Pokker vil du her nu, Dreng? man kan aldrig et Øieblik have Ro.

Drengen. Hvad Ulykke bringer Jer til saadant fortvivlet Forsæt, at I vil tage Livet af Jer selv?

Leander. Gak Pokker i Vold, du Nar, jeg gaaer kun her og over mig paa en Tragedie, som skal spilles imorgen, hvorudi jeg skal agere Polidorus.

Drengen. Ha, ha, ha! Jeg meente min Tro det var Alvor.

Leander. Jo, jo, du skal nok see, at man gaaer om og taer Livet af sig af Kjærlighed i disse Tider; tro mig, der er ikke to Mennesker i den hele By, der jo heller taer en gammel ond Kjælling med en Snees tusind Rigsdaler end en ung deilig og dydig Jomfru, men som Intet har bekommet til Arv uden en god Optugtelse. Tilmed om der nu findes forliebte Folk, saa ere de forliebte paa en anden Maade, ikke med den Bestandighed til en vis Person, som i forrige Tider.

Drengen. Jeg har dog tjent hos en Mand her i Gaden, som vi engang var bange for at han skulde tage Livet af sig selv af Kjær-

lighed og jeg troer virkelig at han havde fuldbyrdet sit Forsæt, hvis jeg ikke havde hindret ham; thi han trak sin Kaarde paa samme Maade som I.

Leander. Hvad hedder han?

Drengen. Jeg siger ikke hans Navn; thi det var skarnagtig af mig, om jeg røbede ham; men han boer paa Hjørnet af denne Side.

Leander. Ha, ha, det er Jens Paaskelillie. Jeg mærker, du kjender ikke den Karl ret. Hans Kjærlighed gaaer ligesom en Kanal igjennem alle Byens Gader; nu falder han paa Knæe med Kaarden for Brystet for en Jomfru paa eet Hjørne, nu paa et andet Hjørne, nu midt i Gaden. Der ere ikke saa mange Jomfruer i Gaden, han har jo Hjerter at opoffre dem Alle, og ikke saa mange Sjæle, han har jo Snarer til at fange enhver med, saa at han burde føre samme Symbolum, som Keiser Karl den Femte: Plus ultra; han spekulerer virkelig paa det femte Monarki af Fruentimmer. Derfor kan jeg mærke, at du est ikke synderlig dreven udi Verdens Laab, eftersom du bildte dig ind, at jeg vilde omkomme mig af Kjærlighed. Men hvad er dit Ærinde her? Jeg har saa liden Stunder idag at tale med Nogen; thi jeg har ikke lært den halve Deel af min Rolle endnu og jeg skal agere Polidorus imorgen.

Drengen. Monsieur, om I ikke kan bevæges til at dræbe Jer af Kjærlighed, saa vil jeg sige Jer noget Andet, som er nok værd at hænge sig for. Der er kommen en protesteret Vexel paa halvhundrede Rigsdaler, saa jeg troer, at I inden Aften blier trækket i Arrest.

Leander. Hillemænd! kunde jeg kun begaae mig i denne Uge, saa haabede jeg ved to Tragedier at fortjene saa meget, at jeg kunde betale en Slump deraf. Om Nogen spør efter mig, kan du sige, at jeg er reist af Byen; gak saa din Vei; thi jeg maa have Ro at læse over. (Gaaer frem og tilbage og mumler igjen) Nu kommer det Værste; kunde jeg kun vel stikke mig i denne Scene, hvorudi jeg skal mane Fanden! Det Andet er kun Bagatelle derimod. Jeg maa forsøge et Par Gange. (Gjør en Kreds med sin Stok paa Gulvet) Jeg maner dig at møde hid, du Fyrste blandt de onde Aander! Mephistopheles! for at høre min Befaling og at iværksætte det, som jeg byder dig. Der seer jeg, han kommer i sin rette Gestalt, ligesom jeg saae ham for ti Maaneder siden. Nei holdt, Mephistopheles, ikke inden denne Kreds. (I det samme han maner, blier han vaer en Person, som staaer med Andagt at høre paa ham, hvorfor han løber ind.) Det er og forbandet, man kan ikke have Ro et Øieblik.

Anden Scene.

Monsieur Godtro. Ak Himmel er det muligt, at kristne Mennesker kan forfalde til saadan Ugudelighed og give sig saaledes Fanden i Vold? Jeg har altid holdet det for Snak, naar jeg har hørt fortælle om Folk, der forskrive sig til Fanden; men nu har jeg hørt det med mine egne Øren. Ak, jeg er min Tro saa forskrækket, at jeg ikke kan staae paa mine Been; nei see engang hvor mine Knæe skjælver, ret ligesom jeg havde en Kolde-syge. (Han slaaer sig for Brystet.)

Tredie Scene.

Godtro. En gammel Kjælling.

Kjællingen. Hvad fader Jer, mit Barn, I seer saa forskrækket ud?

Godtro. Ak, Bedstemoer, har I ikke Noget jeg kan lugte til; jeg er bleven ganske syg af noget Underligt, som jeg hørte.

Kjællingen. Hvad er det?

Godtro. Ak, her boer en Troldmand i dette Huus.

Kjællingen. Ei Snak; det er Mesteren for Komedierne.

Godtro. Ja, jeg veed det nok; han har forskrevet sig til Fanden, som jeg hørte ham nu nys mane med saadanne forskrækkelige Ord, saa jeg kan ikke tænke derpaa uden Haarene reiser sig paa mit Hoved?

Kjællingen. Saae I da Fanden selv?

Godtro. Nei, han var usynlig for mine Øine; Troldmanden saae ham dog; thi han forbød ham at gaae inden for den Kreds, som han havde gjort; jeg hørte ham alene mane og fornam at Fanden kom med et Bulder, som fulgte derpaa, hvilket var saa stort, at jeg tænkte: nu falder Huset ned. Jeg kunde ellers ikke see uden nogle Ildstraaler, som kom for mine Øien.

Kjællingen. Ak, man hører ikke Andet end det som Ondt er. Jeg skulde ellers have forsvoret, at denne Mand kunde have faldet til saadan Ugudelighed; thi han seer ud til at være et skikkeligt Menneske.

Godtro. Men skulde I vel kunde have tænkt, at der var Saadant til, Mutter?

Kjællingen. Ikke til? Jo altformeget, desværre. Saadant har aldrig gaaet mere i Svang end i disse Tider; men hvorfor? Just fordi visse selvkloge Folk, som er sat til at hæmme Saadant, kaster nu paa Nakken af deslige Historier. Man har jo ikke hørt en Troldmand eller Hex bleven brændt i mange Aar; derfor kan Saadant ikke andet end tage Overhaand. Ja, ja, jeg vil ikke spaae ilde, men see kun til, hvor det vil gaae, om Verden staaer noget længer; men jeg haaber at vi har Enden inden Paaske; thi jeg har saa mine visse Tegn. Jeg skal fortælle Jer en Historie, som er saa sandfærdig, som jeg staaer her: En Smedekone udi Mariager var vred paa sin Naboerske, som lavede til Barsel, og, nylig før samme Naboerske skulde falde i Barselseng, kastede en Klud fuld af Haar og afbrudte Sømmehoveder i Stuen, hvorudover Barselkvinden laae i to Dage med stor Pine og kunde ikke føde, førend En til Lykke fandt samme Klud og kastede den paa Ilden, da blev hun strax forløst.

Godtro. Det var forskrækkeligt. Var Mutter selv tilstede, da det skedte?

Kjællingen. Nei, men I kan forlade Jer paa, at Historien er rigtig; thi min Mand er en skikkelig Person, der hørte det af en Pige, han var forlovet med, hvilken Pige havde et Sødskendebarn, som tjente i Gaard med den Amme, for hvilken Jordemoeren bekræftede Historien med Ed.

Godtro. Ak, det var forskrækkeligt.

Kjællingen. Men mener I alligevel, at Øvrigheden vilde straffe hende? Nei, Byfogden lo kun deraf og bad Folk holde inde med saadan Snak, endskjøndt en troværdig Kone bød sig til at vidne, at hun havde seet samme Smedeenke flyde paa Vandet, hvilket var et vis Tegn til at hun kunde hexe; thi — —

Godtro. Hillemænd! hvad var det jeg saae? Blev I ikke et Syn vaer, Bedstemoer?

Kjællingen. Hvor saae I det?

Godtro. Her ved Vinduerne. Jeg saae en gloende Drage fare op igjennem Skorstenen. Saae I ikke det Samme?

Kjællingen. Jo mig syntes mare at jeg ogsaa saae Noget.

Godtro. Jeg vilde ikke staae her længer, om man gav mig ti Daler. Farvel, Mutter. (Gaaer)

Fjerde Scene.

Kjællingen. Glaubfresser, en gammel Mand.

Kjællingen. Ak, Faerlille, tag Jer vare, at I ikke gaaer for nær dette Huus.

Glaubfresser. Hvi saa?

Kjællingen. Der boer en Mand derinde, som har med onde Aander at bestille og det hele Huus er fuld af Djævle.

Glaubfresser. Hvoraf veed I det?

Kjællingen. Niet som jeg kom her, blev Monsr. Godtro stødt ud af Døren og laa en halv Time i Besvimelse. Da han endelig kom sig igjen og jeg spurgte hvad ham skadte, fortaalte han mig, at han blev trukket ud efter Haaret af tre Djævle, som Troldmanden, der boer her, havde manet til sig.

Glaubfresser. Saae I ogsaa noget selv deraf, Moerlille?

Kjællingen. Nei jeg saae ikke, uden Fødderne af den første Djævel, som stødte ham ud af Døren.

Glaubfresser. Hvorledes seer de ud?

Kjællingen. Ligesom I seer store Ørnekløer. Jeg vil strax hen til Herr Niels og aabenbare ham det, at han itide kan aabenbare det for Øvrigheden; thi Mennesket kunde endnu reddes, dersom han blev brændt for sine Synder.

Glaubfresser. Huset maa min Tro ogsaa sættes Ild paa.

Kjællingen. Ak, javist; vil ikke Øvrigheden gjøre det, saa skal jeg og mine Venner gjøre det paa vor egen Haand, ligesom man gjorde nylig udi Jylland, hvor nogle skikkelige Koner rottede sig sammen og satte Ild paa en Troldkvindes Huus.

(Medens de taler, læser Leander indenfor paa sin Kelle igjen)

Kjællingen. Hør, nu maner han igjen. Hør engang! han raaber paa Polidorus; det maa være en Djævel, som hedder saa.

Glaubfresser. Det er sandt, Moerlille; jeg vilde ikke boe her i Gaden om man gav mig al Verdsens Guld.

Kjællingen. Men hør hvor det bruser indenfore, ligesom det kunde være en Storm. See engang hvor det hele Huus ryster.

Glaubfresser. Mig synes baade, at det Huus ryster og tre andre tilligemed.

Kjællingen. Det er mare sandt, som I siger. I skal nok see, at den hele Gade er besat med lutter Hexemestere. Jeg maa gaae. Farvel, Faerlille.

Glaubfresser Ak, jeg tør ikke gaae tilsengs inat.

Kjællingen. I har ingen Fare, sær naar I strøer Hørfrø for Døren og ryger brav med Lysetang i jer Sovekammer. (Gaaer bort.)

Femte Scene.

Glaubfresser. To Piger.

Første Pige. Her skal Gaden være, Malene.

Anden Pige. Er der mere end det ene Huus, hvor Fanden gaaer saadan.

Første Pige. Her boer ikke uden Troldmænd i den hele Gade. Men Manden af dette Huus er Kapitain for de Andre. Hele Byen er alt i Oprør og hver Mand begynder at ryge i sit Huus. See! hvad er det for en Mand, her staaer? Han seer ud som en Troldmand.

Anden Pige. Ja det er min Tro vistnok saadan een. Lad os ikke gaae ham for nær.

Glaubfresser. Kom hid, lille Pige, jeg hører I veed ogsaa om denne Sag.

Pigen. Ja, desværre, alt for meget. Jer og jer Huus til Ulykke.

Glaubfresser. Hvad Ulykke er vederfaret mit Huus? Kom hid og lad mig tale med Jer.

Pigerne (skriger og korse sig, og falder paa Knæe). A! a — —

Glaubfresser. De maa see Noget, som jeg ikke kan see. Kommer hid, lille Piger, og fortæller mig hvad I seer.

Anden Pige. Nei, I skal ingen Magt have med os.

Første Pige. Er I ikke den Mand, som boer her i dette Huus?

Glaubfresser. Nei, I farer vild. Jeg er ligesaa bange for dette Huus, som I andre.

Anden Pige. Saa er I ingen Troldmand?

Glaubfresser. Gak Pokker i Vold med jer Snak! Jeg er Kristen Glaubfresser, som boer paa Torvet.

Første Pige, Ak, om Forladelse, Monsr. Glaubfresser, nu kjender vi Ham. Men har I ikke hørt hvad som er passeret i dette Huus?

Glaubfresser. Jo, jeg har baade seet og hørt mere end jeg vilde see og høre; men hvor har I faaet det saa hastig at vide?

Første Pige. Jeg fik det at vide paa Torvet.

Glaubfresser. Hvorledes hørte I det?

Første Pige. Jeg hørte det med de Omstændigheder, at man har seet Fanden i dette Huus i en Ulvs Lignelse, som rev tre Mænd istykker, der vilde gaae herind.

Glaubfresser (til den Anden). Hvorledes hørte I det da?

Anden Pige. Jeg hørte det ved Porten af en Soldat med de Omstændigheder, at fire Mænd her i Gaden ere Troldmænd og maner Fanden til sig, som kommer til dem i en Kjøbmands Lignelse med Horn i Panden og bringer dem Penge.

Glaubfresser. Jeg veed, Kjøbmænd har ingen Horn i Panden.

Pigen. Det er, som jeg siger, Monsieur Glaubfresser.

Glaubfresser. Jeg kan give Eder den bedste Underretning derom, Børnlille; thi jeg har selv baade hørt og seet det. Den hele Gade her er fuld af Troldmænd, hvis Anfører boer i dette Huus. For en halv Time siden manede han Fanden til sig, som kom med saadan Bulder og Allarm, ligesom Verden skulde forgaae.

Første Pige. Men saae Monsieur Glaubfresser det selv?

Glaubfresser. Ja vist saae jeg det selv; derfor kan Ingen give bedre Underretning derom end jeg.

Anden Pige. Hvorledes saae han ud?

Glaubfresser. Han havde Kløer paa Fødderne.

Første Pige. Ja, der hører du Historien, Søster, af Mandens egen Mund, som har seet det Altsammen.

Anden Pige. Men hvorfor monstro han lod sig see med Kløer paa Fødderne?

Glaubfresser. Ja, hvad veed jeg det? nok er det, at jeg saae ham; vil I bie lidt her, saa faaer I ham nok at see naar han kommer ud igjen. Jeg vil gaae.

Første Pige. Skam der bier, om mit Navn det er.

Anden Pige. Og faae jeg ligesaa, om jeg bier.

Første Pige. Ak, lad os holde os fast ved Monsieur Glaubfresser. (De holder hver ved sin Arm af ham og gaaer bort, og seer sig hvert Skridt tilbage.)

Sjette Scene.

Leander. Henrik.

Leander. Henrik!

Henrik. Hei!

Leander. Tragedien troer jeg nok skal gaae vel imorgen; men vi ere endnu ikke betænkt paa et lille Efterstykke.

Henrik. Ja vi maae endelig have et lystigt Efterstykke, at Folk kan faae den Tragedie om Polidorus tillivs.

Leander. Det er sandt, thi det er en forbandet fæl Tragedie.

Henrik. Lader os tage et Stykke af det italienske Theater; det om Doctor Baloardo.

Leander. Der behøves saa mange Klæder og Machiner dertil.

Henrik. Enhver sørger for Sit; jeg er færdig med min Doktor-Machine.

Leander. Knap nok; sidste Gang, vi spillede, fattedes Noget derpaa.

Henrik. Det er min Tro ikke sandt. Nu skal jeg ind at hente

den, for at overbevise Jer. (Løber ind og kommer strax ud med Doktor-Machinen, imidlertid gaaer Leander og mumler med sin Rolle i Haanden) See nu, om der vel fattes Noget?

Leander. Lad see, hvor du bær dig ad da. (Henrik kryber ind i Doktor-Machinen og exerceerer ƒc.) Jo, det gaaer godt, Henrik; denne Doktor-Machine gier os alene fire Loger. Nu kan du øve dig lidt medens jeg gaaer ud. (Henrik øver sig i Doktor-Machinen ved den ene Side mod Spektatores.)

Syvende Scene.

En Person (kommer ind ved den anden Side udi en Portechaise tilligemed en Tjener).

Manden i Portechaisen. Holdt kun her lidt, Karle; jeg skjøtter ikke om at komme Troldmandens Huus for nær. (Portørerne blier i det samme Henrik vaer, som reiser sig med Machinen, kaster Portechaisen over-ende med Manden paa Gaden og løber bort tilligemed Tjeneren. Henrik øver sig end lidt og endelig gaaer ud.)

Ottende Scene.

Manden i Portechaisen. En anden Mand.

Anden Mand. Jeg vil min Tro see Saadant førend jeg troer det; thi de, som har fortalt mig det paa Veien, ere enten gamle Mænd, Tjenestepiger eller Kjællinger. Men der seer jeg en Portechaise liggende over-ende, hvad mon det betyde? Hillemænd! hvad seer jeg! her ligger en død Mand. Ja han er min Tro stok-steen-død; det hjælper ikke alt hvad jeg rykker paa ham. Men han er varm endnu. Jeg maa knibe ham i Næsen, for at see om det vil hjælpe.

Manden i Portechaisen. A — Ak, Herr Lucifer, giv mig Tid at begræde mine Synder.

Anden Mand. For mig maa I græde saa længe I lyster. Jeg er ikke kommen for at forkorte jere Dage.

Manden i Portechaisen. Er I da ingen Djævel?

Anden Mand. Ikke det jeg veed. Men hvorfor gjør min Herre saadant Spørgsmaal?

Manden i Portechaisen. Ei heller nogen Hexemester?

Anden Mand. Hvad Pokker er det for Snak?

Manden i Portechaisen. Hvorledes kan I paatage Jer saa mange Skikkelser?

Anden Mand. Der ere faa Mennesker, som kan paatage sig mindre Skikkelser, end jeg; thi faae den Skam, der eier flere Klæder end dem, jeg bær paa mit Liv.

Manden i Portechaisen. I havde jo nyligen Skikkelse af Doktor, men nu seer I atter ud som et Menneske.

Anden Mand. Er en Doktor da ikke et Menneske?

Manden i Portechaisen. Ikke en Doktor uden Hoved, som jeg saae.

Anden Mand. Da kjender jeg min Tro mange Doktore uden Hoved, som dog udisputeerlig ere Mennesker.

Manden i Portechaisen. Ak nei, I forstaaer mig ikke.

Det var en Doktor, som nu havde Hoved, nu igjen intet Hoved; thi det sank ned udi Maven, tilligemed Næse, Mund, Øien og Øren, saa at der blev Intet uden Hatten tilbage, som stod paa Stubben alene.

Anden Mand. Stat op, min Herre, og fortæl mig jer Hændelse og vær ikke bange for mig; thi jeg er en Borger her i Staden. Jeg er nyligen hidkommen alene af Kuriositet, for at vide om det er sandt hvad man fortæller om den Troldkom, som øves her i Gaden.

Manden i Portechaisen. Ja, det er altfor sandt, desværre. Jeg kom her ogsaa i samme Henseende, men til min Ulykke; thi saasnart jeg nærmede mig her til Huset, hvor dette Djævelskab er, blev jeg Fanden vaer, hvorpaa Portørerne bleve saa forskrækkede, at de kastede mig med Portechaisen paa Gaden og toge Flugten.

Anden Mand. Hillemænd! saa er det dog sandt, at her gaaer saadant Hexeri i Svang. Men saae eller hørte min Herre intet Andet?

Manden i Portechaisen. Ak, jo vist; men jeg kan ikke beskrive det Altsammen formedelst den Skræk, som kom mig paa; der reisede sig et Uveir med Torden og Lynild.

Anden Mand. Lader os da ikke blive her længer.

Manden i Portechaisen. Men nu veed jeg ikke hvorledes jeg skal komme hjem; thi Portørerne ere borte.

Anden Mand. Hvad er min Herres Navn?

Manden i Portechaisen. Jeg hedder Hans Frandsen og er nylig kommen hjem fra Paris.

Anden Mand. Ja, saa har Han Ret, min Herre, at det kan ikke staae Ham an at gaae tilfods.

Hans Frandsen (i Portechaisen). Jeg maa dog dertil; thi jeg kan ikke blive her længe.

Manden. Kan min Herre resolvere sig til at gaae hjem tilfods, saa gjør Han vel mod sig selv; thi det tjener ikke at blive i dette Nabolaug længe.

Hans Frandsen (i Portechaisen). Ja, jeg maa resolvere mig dertil; vilde der kun Ingen møde mig paa Veien, som kjender mig. (Kryber ud).

Manden. Ak, hvad vil det sige, min Herre? Jeg har kjendt mange af vore udenlandske unge Herrer, der længe har været uden Fødder og ladet sig age og bære, men siden har gaaet paa to Been, ligesom andre gemene Borgere. (De gaaer ud.)

Anden Akt.

Første Scene.

Leander. Siden to Visedrenge. Derefter Leanders Dreng.

Leander. Nu kan jeg min Rolle paa mine Fingre. Jeg var tilfreds at vi skulde spille iaften, at jeg kunde strax faae nogle Penge i Hænderne at betale den Vexel med; men jeg er bange at man trækker

mig inden den Tid udi Arrest, derfor maa jeg negte mig inde. Jeg skulde dog tænke at om det kom dertil, at Nogen skulde forbarme sig over mig og gaae i Kaution for halvtredsindstyve Rigsdaler.

En Dreng (tager ham ved Ærmen). Kjøber Herren ingen nye Viser om Den, der gav sig Fanden i Vold paa Tydsk og Dansk.

Leander. Gav han sig Fanden i Vold baade paa Tydsk og Dansk? Jeg meente det var nok paa een af Delene.

Drengen. Nei, det er ikke saa at forstaae: Visen er paa Tydsk og Dansk.

Leander. De Viser har bedre Lykke end de bedste af vore Komedier, idet de blive saa hastig oversatte; nei, Kammerat, Du kan sælge nye Viser til gamle Kjællinger, jeg kjøber ikke Saadant.

En anden Dreng. Monsieurs! nye Relationer om Fanden, som En manede til sig i en Kjøbmands Lignelse med Horn i Panden.

Leander. Est du gal, Dreng? Er det Kjøbmands Gestalt at have Horn i Panden? Dog kan det i visse Maader være sandt. Nei, jeg kjøber ingen, gak bort med dine Historier. Det er forskrækkeligt i denne By med disse Viser. Det er spaaet, at Verden skal forgaae af Ild, men vil det saa tage til, saa troer jeg den vil forgaae af Viser.

Leanders Dreng. Monsieur! jeg raader, at I kryber i Skjul. Byens Folk er paa Veien hid for at trække Jer i Arrest.

Leander. Hillemænd, tænkte jeg det ikke nok. Det er og forbandet haardt at arrestere en ærlig Mand for lumpen halvtredsindstyve Rigsdaler, besynderlig, naar de veed, at man kan fortjene Penge. See, der kommer de min Tro; jeg maa løbe ind og slaae Porten i Laas efter mig.

Anden Scene.

En stor Skare bevæbnede Folk kommer ind.

Anføreren. Hør, Karle, gaa en af Jer hen og bank paa Porten først; er der Ingen, som lukker op, skal vi bryde ind med Magt. Hører I vel? Jeg troer, I er bange? Fort, eller I skal min Tro smøres dygtig. Lars! gak du hen og bank paa Porten; du pleier ikke at være saa forsagt.

Lars. Nei, jeg er ikke bange for Mennesker, om de ere nok saa mange, men mod Fanden er jeg en Kujon.

Anføreren. Ei Snak. Hvad kan han gjøre dig naar du er i dine lovlige Forretninger?

Lars. Hvorfor gaaer I da ikke selv?

Anføreren. Det tør jeg nok; jeg er ikke bange for Fanden. (Gaaer frem, men vender strax om igjen tilbage) Hører I vel, Karle, gaaer hen og banker paa Porten eller I faaer en Ulykke. Er det ei en Skam? Vi er saa Mange, og Ingen har saa meget Hjerte. Ei, I Kujoner, saa mange som I ere. Nu skal I see, at jeg tør banke paa. (Gaaer frem, men vender tilbage igjen) Lad os raabe og see, om han vil lukke op. (De raaber Alle:) Luk op!

Leander (ud af Vinduet). Ak, I godt Folk, jeg er jo en bosiddende Mand her i Byen; jeg løber jo ikke bort.

Anføreren (sagte). Vi maae give ham gode Ord for at lokke ham ned. (Høit) Kom kun ned, Kammerat, er I uskyldig, saa skal Jer intet Ondt vederfares.

Leander. Jeg bekjender gjerne, at jeg er skyldig, men det er jo ikke saa stor en Sag at trække en ærlig Mand i Arrest for.

Anføreren. Ha, ha. Er det en liden Sag?

Leander. Den maa være liden eller stor, saa er der hundrede Mennesker her i Byen, der ere mere skyldig end jeg og dog ikke strax trækkes i Arrest.

Anføreren. Det er os ukjært at høre, at her ere saa mange ugudelige Mennesker i en kristen By. Naar I kommer for Retten, skal I lægge dem ud, saa mange, som I kiender. Det skal ogsaa være mit Raad; thi det er den eneste Vei, hvorved I kan faae Pardon.

Leander. Hvad Fanden kommer det mig ved, hvo der er skyldig eller ei? Lad Enhver svare for sig.

Anføreren. Det er ret nok, Enhver skal svare for sig, men I skal lægge dem ud.

Leander. Skal jeg lægge dem ud? Jeg troer de Folk ere bandsatte.

Lars. Tael ikke mere med ham; thi han er besat, og det er den onde Aand, som taler af hans Mund.

Leander. Og jeg troer, Brændevinet taler af din Mund.

Anføreren. Hør, Monsieur, kom ned med det Gode, det vil ellers gaae Jer ilde; I veed jo selv hvad det har at betyde at sætte sig op mod Byens Folk.

Leander. Jeg laer mig min Tro slet ikke trække i Arrest, I har heller ingen Magt dertil; thi jeg byder mig inden en Time til at skaffe Kaution.

Anføreren. Kaution? Al Verden kan jo ikke kavere for Jer.

Leander. Hør, Messieurs, gaaer jer Vei og sover Rusen ud; jeg mærker I er beskjenket.

Anføreren. De Ord vil komme Jer dyr at staae.

Leander. Saa maae I være gal da, een af Delene maa det være; thi ellers kunde I jo ikke sige, at hele Verdens Kaution kunde ikke hjælpe til saadan Bagatelle.

Anføreren. Ak, din Bespotter, kalder du Saadant Bagatelle? Du var værd den skændeligste Død.

Leander. Og I var værd, at man skulde trække Jer med jer hele Gefatterskab til Daarekisten. Jeg siger Jer eengang for Alle, at hvis I ikke gaaer fra Døren, skal I faae en Ulykke, saa mange, som I ere.

Anføreren. Hør, Karle, vi kommer at storme til Huset; sætter Jer i to Geleder. Jeg vil slutte Troppen. Vi maae ikke lade os skrække af Trudseler. Lad ham mane saa mange Djævle til sig, som

ham lyster, de kan ingen Magt have med os; thi vi ere i vor lovlige Embede. Saa rykker da an! Hvi staaer I saa forsagte? Ei, taer Mod og Mands Hjerte til, og betænker, at det er os en evig Spot og Skam at gaae med uforrettet Sag tilbage; betænker ogsaa, at I underkaster Jer Øvrighedens Vrede, og bliver uden Pas og Afsked kasseret. I ere ikke mere de Mænd, der have udi adskillige Tilfælde ladet saa ofte see Mod og Mands Hjerte. Hvor er nu al eders forrige Tapperhed? Rykker frem da!

Lars. Skam, der gaaer først, om mit Navn det er. Vi har ingen Ordre at slaaes med Fanden; hørte I ikke hvordan han truede os? Det gjør ogsaa ingen Gode, at vi tænker at anfalde ham; saa gjør han sig haard, og skyder vi, saa kommer Kuglen tilbage paa os selv.

Anføreren. Følger mig strax efter! Morgenstjernerne paa Armen! det skal enten bugne eller briste. (Leander skyder en Pistol af, hvorpaa den hele Vagt falder paa Jorden.)

Leander. Ha, ha, ha! det er nogle fede Karle at skikke ud paa Exekution. Henrik! kom herud, saa skal du see et artigt Syn! Men staaer ikke den Nar endnu og ever sig udi Doktorkjolen? Henrik! spring ud og see dig om. (Henrik kommer ud i Doktorkjolen, hvorpaa Vagten reiser sig stiger og taer Flugten.

Tredie Scene.

Leander. Henrik.

Henrik. Hvad Pokker er det for Optøier? Jeg kommer ud og finder Gaden bestroet med et halvthundrede døde Staaderkonger og Morgenstjerner, som jeg ved min Nærværelse vækker op igjen fra de Døde og driver paa Flugten. Vinder jeg saaledes mange flere Batailler, saa blier Alexander Magnus kun en smaa Dreng mod mig.

Leander. Jeg seer, de er alt borte, Henrik.

Henrik. Ja, hvad Andet?

Leander. Hvor bleve de af?

Henrik. Spørgsmaal, hvor de bleve af? Med denne Haand slog jeg den venstre, og med denne den høire Fløi paa Flugten, og med min Doktor-Hat splittede jeg deres Korps de Bataille ad. Det var ellers ikke af Veien, Monsieur, om I tog jer Hat af, naar I taler med saadan Mand, som jeg.

Leander. Skal dette holdes for en heroisk Gjerning, da er jeg større Mand, som har fegtet alene mod en levende Krigshær, end du, som har fegtet med Døde.

Henrik. Det er ingen Konst at slaae godt Folk ihjel, det kan flere Doktore end jeg gjøre; men at gjøre dem levende igjen, det har noget Andet at sige.

Leander. Men hvor bleve de af?

Henrik. De løbe bort, alle de utaknemmelige Hunde, uden at betale mig for min Umage.

Leander. Tag dig vare, at du ikke siden faaer en banket Trøie naar de finder dig.

Henrik. Det er artig nok: de Doktore, som vække Døde op, faaer banket Trøie, men de, som dræber Levende, faaer Salarium af de Dødes Arvinger.

Leander. Men lader os ikke skjemte mere. Kan du begribe noget af Dette?

Henrik. Gid den faae Skam, der begriber det Ringeste.

Leander. Jeg er ganske forrykket i min Hjerne derover.

Henrik. Og jeg er saa hovedsvimlet, som jeg nys var falden ned af Maanen.

Leander. Jeg kan begribe nogenledes Dette, at de vilde trække mig i Arrest for Gjeld, men deres Talemaader kan jeg aldeles ikke fatte.

Henrik. Jeg begriber det Ene ligesaa lidet som det Andet; thi hvad kan jer Kreditor vinde derved, at han lader Jer arrestere; tvertimod, det er hans Interesse, at Ingen rører ved Nogen af Komedien. Det har aldrig været Byens Folk, Monsieur, men heller nogle Spillefugle, som har forklædet sig saaledes for at fixere os.

Leander. Mener du det, Henrik?

Henrik. Ja, hvad skulde jeg vel kunne mene Andet? Troer I vel, at I saa let kan skyde hele Raadhuset ned med et Pistolskud eller ruinere det hele stridbare Vægter-Fakultet med et halv Qvintin Fængekrudt.

Leander. Men jeg er bleven advaret af en Person alvorligen om min Kreditors Forsæt, at han vil lægge Haand paa mig.

Henrik. Den største Tjeneste, I kan gjøre jer Kreditor, er, at I læser vel over paa jere Roller, saa vil jeg gjøre og ikke tale mere om dette Narreri. (Henrik gaaer ind.)

Fjerde Scene.

Leander (alene). Jeg kan dog ikke bilde mig ind, at den Person, som varede mig ad om min Kreditors Forsæt, fixerede mig; thi det er sandt, at Vexelen ei er accepteret; den kunde ei heller blive accepteret, saasom jeg ikke tog de halvtredsindstyve Rigsdaler op, just for at betale dem igjen, i det ringeste saa hastig, som den var stilet. Men hvad kunde han vinde ved at arrestere mig? Uden han indbilder sig, at de andre Akteurs skulde løse mig igjen. Der burde dog være en Artikel indført udi Loven, at Ingen maatte lægge Haand paa en Akteur; men jeg mener, at man kan applicere hid det, som findes om Embedsmænd, at Ingen maa arrestere dem i deres Forretninger. Jeg vil derfor læse over paa min Rolle, at, ifald der skulde komme nogle slige Gripomenes, jeg da kan sige: I seer, Messieurs, at jeg er i mit lovlige Kalds Forretning. (Han gaaer igjen frem og tilbage og mumler med Papiret i Haanden.)

Femte Scene.

Leander. To Piger.

Første Pige. Det er jo her paa Hjørnet, han boer, Søster?

Anden Pige. Jo, der gaaer han selv og mumler.

Første Pige. Nu har han nogle Besværinger for, for at vise igjen.

Anden Pige. See engang hvilke Ophævelser han gjør.

Første Pige. Ja, det koster Umage, saaledes at mane Geister.

Anden Pige. Derfor lader de Folk sig ogsaa brav betale.

Første Pige. Jeg skjøtter dog ikke om at see nogen Geist.

Anden Pige. Vi faaer Ingen at see. Hexemesteren seer dem alene selv; tilmed saa er jeg ikke bange, thi jeg har Staal hos mig. Men see engang hvilke Gebærder han nu gjør.

Leander. Med hvem vil I tale, lille Piger?

Første Pige. Er det ikke Ham, som boer her?

Leander. Hvi spør I saa? Er I her for at spionere?

Første Pige. Nei min Tro skal vi aldrig røbe Ham; vi ere ikke af det Slags Folk.

Leander. Jeg haaber ogsaa det Samme. Her er saadan Allarm iblandt over det, som er intet værd, saa det er Under. Er det ikke selsomt, lille Børn, man kommer hid, et heelt Regiment stærk og vil trække mig i Arrest for ingen Ting.

Første Pige. Monsieur maa vel sige: ingen Ting. Jeg vilde ønske, at Byen var fuld af slige Folk som Han, saa betænkte Tyve sig nok for at stjæle.

Leander. I skal have Tak for de gode Tanker, I har om mig, mit Barn; men jeg er endelig ikke sat til at hemme Tyveri.

Første Pige. Det er sandt nok, min Herre; men, naar Øvrigheden ikke vil straffe dem, saa maae vi have Tilflugt til slige gode Mænd, som Han er.

Leander. Hvem Pokker taer I mig for? Mener I at jeg er Bøddelen her i Byen.

Første Pige. Nei, vi kjender nok Monsieur.

Leander. Hvem mener I da at jeg er?

Første Pige. Jeg veed ikke Hans Navn, men min Madame kjender Ham. Hun visede mig hid med Begjering, at Monsieur vilde være af den Godhed for Penge og gode Ord at slaae Øiet ud paa En, som har nylig staalet et Guldubr fra os.

Leander. Gak Fanden i Vold baade du og din Madame med jer Guldubr! kan jeg slaae Øine ud paa Folk?

Første Pige. Jeg veed nok, at Monsieur ikke vil være det bekjendt; men Madamen svor paa, at hun ikke skal røbe Ham eller late sig mærke for nogen Moers Sjæl.

Leander. Hør, lille Pige, jeg vil intet Ondt gjøre Jer. I er maaskee et enfoldigt Menneske, som man har faaet til at løbe April; men gak jer Vei med saadan Sladder.

Første Pige. Ak, min kjære Monsieur, jeg veed nok at han ikke vil aabne sig for Enhver; men, saa sandt jeg er ærlig, skal Ingen faae det at vide.

Anden Pige. Jeg siger det Samme; thi jeg vil være tusind Gange et Skarn om det skal komme af min Mund.

Leander. Jeg troer her er kommen en Sygdom paa alle Folk i Byen, som har gjort dem rasende; ret lige nu var Byens Folk her, som vilde tvinge mig til at lægge Folk ud i Byen, som ere skyldige. Nu strax derpaa kommer Disse hid og vil have mig til at slaae Oiet ud paa Folk. Hør, af hvem er I udskikket?

Første Pige. Det forbød Madamen mig at sige; men hun flyede mig to Dukater til Monsieur og lovede meer siden naar Tyven kom og bragte Værket tilbage.

Leander (til den Anden). Hvad er da jert Ærinde?

Anden Pige. Jeg er fra en Jomfru, som har Kjærlighed til en ung Person, som hun elsker, men han er ganske koldsindig mod hende, hvorfor hun vilde gjerne at Monsieur ved sin Videnskab vilde gjøre ham forliebt i hende; til den Ende skikkede hun mig hid med ti Rigsdaler at betale forud.

Leander. Hør, hvad jeg vil sige Jer: Vær saa god at formelde min ydmygste Respekt baade til Madamen og Jomfruen, og siig: at jeg holder dem Begge for Kanailler, til de overbeviser mig, at jeg er en Hexemester; hvad Jer anbelanger, da, hvis I Bakkelsebæster ikke strax gaaer jer Vei, skal I begge faae en banket Trøie. (Vil gaae bort, men de holder ham tilbage; nu rykker den Ene, nu den Anden og nøder ham til at tage Pengene.)

Leander (ved sig selv). Her gier man mig uformodentlig fjorten Rigsdaler, kan jeg ikke sagte beholde Pengene og lade som jeg er en Hexemester? Jeg løber jo ingen Hazard derved; thi de tør ligesaa lidt lade dem mærke dermed som jeg; og som jeg faaer Pengene forud, saa kan jeg sagte love dem saa meget, som de forlanger. (høit) Hør, kjære Børn, eftersom I lover mig, ikke at sige til Nogen, at jeg øver denne Konst, saa vil jeg tjene Jer herudi; jeg gjør det ikke imod Enhver, men alene mod gode Venner, som jeg veed, kan tie; Øvrigheden kan ikke lide Folk af min Profession, skjøndt vi anvende vort Pund alene til vor Næstes Tjeneste. Hør! paa Mandag Morgen, mod Klokken ni, skal Tyven komme med eet Oie og bringe Værket tilbage, men I maae ikke gjøre ham noget Ondt; thi han er straffet nok, idet han har mist sit Oie. Hvad den anden Post angaaer, da skal Personen, som er koldsindig, blive lige saa forliebt udi Jomfruen, som hun nu er i ham, og hun skal blive lige saa koldsindig, som hun tilforn var hidsig.

Anden Pige. Nei, min Herre, det skjøtter hun ikke om; hun vil nok være saa forliebt, som hun er, men hun vil, at han skal blive ligesaa hidsig. Forstaaer I vel?

Leander. Jeg forstaaer nok, men det er noget vanskeligt. Dog, jeg skal gribe mig an for hendes Skyld; ellers er det ti Gange saa vanskeligt, som det Andet.

Første Pige. Men, min Herre, maatte jeg tale noget med ham i Eenrum; jeg vil ikke, at Gertrud skal høre det: Jeg er saa forskrækkelig plaget af Syn om Natten; nu kommer mig eet Mandfolk for, nu et andet, som forhindrer mig at sove, tilmed brænder mit Legeme altid, ligesom jeg havde en hidsig Feber.

Leander. Jer tjener ikke at ligge alene da, mit Barn; men J skal bede enten Tjeneren eller Kudsken at sove hos Jer, dog med de Vilkaar, at de gjør Jer ingen Skade.

Første Pige. Nei, det tor jeg ikke vove paa.

Leander. Saa skal jeg da sige Jer et andet Raad: J skal tage et godt Løgæble, dele det udi tre Parter, paa den ene Deel skal J komme lidt Sennep og æde den første Dag; paa den anden Deel skal J komme lidt Campher og tage ind den anden Dag; paa det tredie Stykke skal J strøe lidt Kaffe, som ikke maa være malet, men alene stødt og æde den tredie Dag. Imidlertid maa J kontinuere dermed udi tre Dage uden at nyde noget Andet og dersom Synet ikke gaaer bort, da skal jeg give Jer Pengene tilbage.

Første Pige. Det er en haard Kuur. Jeg kommer da vel heller til at bruge det første Raad.

Leander. Ja, det er det sikkreste, Mangen er bleven hjulpen derved; thi naar der er Mandfolk udi Ens Sovekammer, saa driver dets Nærværelse de andre Aander bort, som fare En for Øinene, saasom der er Antipathi derimellem. Det har ellers ingen Fare; thi naar J siger dem Aarsagen, at J gjør det alene for at kureres og beder dem ligge stille, saa gjør de det gjerne.

Første Pige. Jeg mener, min Herre, at Ingen da kan lægge mig det til Last, naar jeg gjør det alene for at kureres.

Leander. Ak nei. Sundheden er jo den kostbareste Klenodie, vi eier.

Første Pige. Det er da min Tro et ypperligt Raad. Jeg har selv tidt tænkt derpaa, men jeg tænker — — Monsieur kan vel tænke, hvad jeg vil sige.

Leander. Ja jeg veed baade denne og alle andre jeres Tanker.

Første Pige. Er det muligt! Kan Monsieur da sige mig hvad jeg tænker nu?

Leander. J tænker: Denne gode Mand, som gav mig saadant Raad, bør have en Diskretion for sin Umage.

Første Pige. J det ringeste burde jeg tænke derpaa. Vil Monsieur ikke forsmaae to Mark? Men vil J ellers sige mig hvem jeg elsker?

Leander. J har elsket Adskillige, men nu staaer eders Tanker mest til en vis — — Lad see, ret nu kommer jeg paa hans Navn. Det er en Mandsperson; det veed jeg nok.

Første Pige. Ja, deri har Monsieur Ret.

Leander. Det er en meget høi Person.

Første Pige. Nei, han er kun meget maadelig af Statur.

Leander. Det er sandt i visse Maader, men han er dog et heelt Hoved høiere end J.

Første Pige. Ja, naar J vil ligne ham mod mig, saa er det sandt.

Leander. Det er saa, jeg mener. Han er høi i Henseende til Jer; thi hvem kunde jeg bedre ligne ham med?

Første Pige. Kan I ikke beskrive ham videre?

Leander. Det er min ringeste Konst: Han er meget deilig.

Første Pige. Nei, Folk holder ham ikke for saa deilig.

Leander. Hvad bryder mig Folk? Hvo kan behage Alle? Jeg siger han er deilig i mine Dine, han er ogsaa deilig udi jeres Dine.

Første Pige. Ja det er min Tro vist; men synes ogsaa Monsieur at han er smuk?

Leander. Han er en af de kjønneste Mandspersoner i mine Dine.

Første Pige. Det er mig kjært, at Andre ogsaa kan see det Samme, som jeg; men hvad er hans Profession?

Leander. Han er Fuldmægtig.

Første Pige. Nei, Monsieur; i den Post farer I alene vild; han er Sergeant.

Leander. Er det ikke saa, jeg mener? En Sergeant er jo Fændrikens Fuldmægtig; har I ikke mærket, at naar Fændriken ikke er tilstede, saa træder Sergeanten i hans Sted og holder Fanen. Mener I at jeg forstaaer ikke min Profession? Jeg er kapabel til at beskrive Jer ham fra Top til Taa. Han taler jo godt Tydsk?

Første Pige. Det er min Tro sandt.

Leander. Han gaaer med sit eget Haar, med en Snoer paa Hatten.

Første Pige. Ja.

Leander. Men naar han er hjemme, har han sin Hue paa.

Første Pige. Ak, det er nok, min Herre, jeg vil ikke spørge om mere; jeg hører, at I veed Alting. (Til den anden Pige) Ak, Søster, det er en forskrækkelig Mand: han kan sige Alting, hvad som er skeet og skal skee.

Anden Pige. Ak, Søster, kom, lad os gaae; jeg er bange at han og veed en Ting, som jeg ikke skjøttede om, at nogen Anden skulde faae at vide.

Første Pige. Gak til ham selv og bed ham derom, saa tier han nok; thi det er en skikkelig Mand.

Anden Pige. Ak, min kjære Monsieur, jeg er bange at I veed det, som passerede forgangen Nat.

Leander. Ja vist; jeg veed det Altsammen paa mine Fingre. Først kom — —

Anden Pige (sagte til ham). Ak, Monsieur, holdt inde dermed. Jeg vil ikke, at den Anden skal høre det; thi kommer det ud, saa blier Gaardskarlen ikke en Time længer udi vort Huus. Vil Monsieur ikke forsmaae et otte og tyve Skillings Stykke.

Leander. Hun skal have Tak.

Anden Pige. Vil I da ikke røbe mig?

Leander. Nei, I kan forlade Jer derpaa; farvel Begge og formelder min Respekt baade til Madamen og Jomfruen. Vil Nogen konsulere mig ellers, saa er jeg at finde her lige over. (De gaae.)

Sjette Scene.

Leander (alene). Jo længere, jo galnere. Lad see, om jeg kan komme det ihu altsammen. Bevæbnede Folk for Døren, al Verdens Kaution uilstrækkelig for halvtredsindstyve Rigsdaler, bespottelige Ord at sige: halvtredsindstyve Rigsdaler er Bagatelle, Formaninger om at lagge alle Byens Debitorer ud. Jeg skulde hilse Ham fra Madamen, hun bad, Han vilde slaae Øiet ud paa en Tyv. Jeg skulde hilse Ham fra Jomfruen, hun bad, Han vilde giøre en Person forliebt i hende. Her to Dukater paa Haanden, der ti Rigsdaler. Hvad Pokker er dog alt Dette? Enten er jeg gal, som ikke kjender mig mere selv, eller er hele Byen gal? Er hele Byen gal, saa gid den ikke blier klog igjen førend jeg kurerer den; thi jeg vil finde min Regning derved, i det ringeste for en kort Tid. Disse Piger vil rekommendere mig for min Videnskab hos Andre, og jeg vil i nogle Dage fortjene saa mange Penge, at jeg kan betale min Vexel med; og saa vil jeg begive mig til mit Huus igjen. Imidlertid kan Drengen sige, naar Nogen kommer her og spør efter mig, at jeg er reist paa Landet at fodre Gjeld ind for at betale de halvtredsindstyve Rigsdaler naar jeg kommer tilbage; og om Nogen kommer for at konsulere sig med mig udi Hexekonsten, da skal han vise dem til mig.

Tredie Akt.

Første Scene.

Arv (alene). Ak, gid jeg vel havde forrettet mit Ærinde. Jeg skal hen til en Hexemester, som boer her paa Hjørnet, for at melde vor Frue an; thi hun har mist et Dosin Sølvskeer og har en af vore Folk mistænkt derfor; hun vil strax selv komme hid med alle Huusfolkene for at faae Sandheden at vide. Min hele Krop skjælver; thi jeg har aldrig seet en Troldmand, langt mindre talt med ham tilforn. Korrasi, Arv! Du har jo en god Samvittighed. Jeg er saa bange, at, naar han seer mig skjælve, at han tænker jeg er Tyven. Jeg vil forestille mig, ligesom jeg nu allerede taler med ham, for at see hvordan jeg bær mig ad. (Med Hatten under Armen, bøiende sig) „Jeg skulde hilse Fruens Respekt til min Herre.“ „Hvad er hendes Begjering?“ „Hun bad tjenstlig, at Herren vilde tale et Ord med hende for Lucifer, for at faae at vide, hvo der har staalet hendes Sølvskeer.“ „Hvorfor skjælver du saa?“ „Det er af Kulde, gunstige Herre.“ „Jeg troer, det er en ond Samvittighed, som kommer Dig til at skjælve; Du est maaskee selv Tyven?“ „Nei Drolen tage mig om jeg er, gunstige Herre.“ „Saa maa Du da være Medvider derudi.“ „Nei, gunstige Herre, jeg veed ikke mere deraf end et nyfødt Barn.“ „Staa ret paa Benene, din Slyngel!“ „Ja gunstige Herre.“ „See mig under Øinene!“ (Han seer op i

Beiret.) „Aabenbar mig her, førend man kommer til Examen, saa skal du ingen Straf lide." „Jeg kan Intet aabenbare, gunstige Herre, thi jeg er ganske uskyldig." (Rykker sig selv i Haaret.) „Vil dit Beest strax bekjende!" „Jeg har intet at bekjende, naadige Herre; thi jeg er ganske uskyldig." — — — Jo det gaaer nok an. Nu maa jeg banke paa.

Anden Scene.

Arv. Leander.

Arv (stammende). Ydmygste Tjener, velbaarne Frue, jeg skulde hilse meget flittig fra vor Lucifer, med Begjering, at I vilde faae at vide hvem der har staalet hendes, I veed vel selv, (sagte) nu kan jeg ikke komme ihu hvad det var.

Leander. Hvad er det for Tøi, du væver sammen? jeg forstaaer ikke et Ord deraf.

Arv (skjælvende, med sammenlagte Hænder). Jeg har et Ærinde til Maanføren.

Leander. Hvad er det?

Arv. Jeg veed min Tro ikke.

Leander. Af hvem est du hidskikket?

Arv. Jeg veed mare ikke.

Leander. Vil du Hund narre mig? veedst du ikke hvem der har hidskikket dig?

Arv. Jo, det veed jeg nok.

Leander. Hvem er det da?

Arv. Hvorfor vil Maanføren vide det?

Leander. Ei, saa skal du og faae en Ulykke! Vil du fixere mig?

Arv. Ak, Herr Lucifer, spar mig.

Leander. Jeg seer du er bange, min Søn; giv dig kun tilfreds, jeg skal intet Ondt gjøre dig, betænk dig og sig frit ud dit Ærinde.

Arv. Jeg skulde hilse Herren meget flittig fra tolv Sølvskeer, de bad gjerne, at Han vilde slaae et Øie ud paa vor Frue, som har staalet dem bort.

Leander. Ha, ha, jeg forstaaer endelig din Mening, hvor bagvendte Ordene end ere. Din Frue, mærker jeg, er bleven berøvet et Dosin Sølvskeer.

Arv. Ja, hun bad, at Herren vilde slaae et Øie ud paa dem.

Leander. Et Øie ud paa Sølvskeerne?

Arv. Nei, paa en af Folkene, som er bortstaalen af samme Skeer. Ak, Herre, gjør mig intet Ondt. Jeg er saa bange at I skaber mig om til en Varulv. (Græder.)

Leander. Du maa vist selv have staalet dem, efterdi du est saa bange.

Arv (grædende). Nei, jeg har aldrig staalet saa meget som et Knappenaale-Hoved min Lives Tid.

Leander. Har du ikke staalet, min Søn, saa skal dig intet Ondt vederfares; hils din Frue og lad hende bede Folkene komme hid, saa skal jeg lægge en af dem ud. (Arv gaaer bort, seer sig om paa Veien.)

Tredie Scene.

Leander. En Pige. En Mand. En Dreng (Skomagersvend).

L e a n d e r. Hvor kan dog ikke Overtro regjere blandt Menneskene. Jeg havde aldrig kunnet drømme om, at Folk skulde korse sig for mig. Men der kommer en Anden; hvad er jer Begjering, lille Pige?

P i g e n. Ak, gunstige Herre, jeg er kommen til Skade for en ung Karl, som jeg er falden for. Kunde det ikke være muligt, at jeg blev Jomfru igjen?

L e a n d e r. Jo, jeg kunde nok hjælpe Jer derudi, mit Barn; men hvad nytter det? I mister den dog strax igjen.

P i g e n. Jo, det kunde saavidt hjælpe mig til at blive des snarere gift.

L e a n d e r. Jeg vil nok give Jer et godt Raad, som I skal bruge eengang om Ugen, men det nytter Jer ikke her i Byen; thi skal I bruge det med Nytte, saa maa I reise til en anden fremmed Stad, hvor, naar I har brugt samme Raad nogle Dage, blier I ligesaa god Mø, som I var tilforn.

P i g e n. Hvad skal det koste?

L e a n d e r. To Rigsdaler. (Hun giver ham Pengene og faaer en liden Flaske og gaaer.)

E n M a n d. Er han ikke den vise Mand, som boer her?

L e a n d e r. Jo; er der Noget til Tjeneste?

M a n d e n. Min Herre, jeg har en forbandet Kone, som trækker mig hver Dag efter Haaret. Vil I for Penge og gode Ord ikke gjøre hende god igjen?

L e a n d e r. I skal skjære en Green af et Træ, en Tomme tyk, hvilken I skal tørre ved en sagte Ild; naar den saa er vel tørret, skal I besmøre den med Gaasefedt, og dermed give jer Kone tolv dygtige Slag om Morgenen; vil det ikke hjælpe den første Dag, da skal I besmøre den med Grisefedt, som er bleven noget harsk, og forsøge det to Morgener. Vil det ikke hjælpe, som jeg dog haaber, saa skal I besmøre den med Mandelolie og kontinuere dermed i fire Dage, og saa faaer I den frommeste Kone, Nogen vil forlange.

M a n d e n. Hvad skal det Raad koste?

L e a n d e r. To Rigsdaler. Men see vel til, at Grenen blier tørret ved en sagte Ild; thi ellers har den ingen Kraft. — Hei see! der har vi en frisk, det gaaer jo ligesom en Strøm; hvad fattes Jer, min Søn?

E n D r e n g. Ak, Herre, jeg er en stakkels Skomagersvend og maa slæbe som et Beest for min Føde. Min ældste Broder derimod blev holdt til Bogen og er bleven Doktor i Doktor-Konsten, saa at han er ligesaa anselig blandt Folk, som jeg er foragtet, og kan fortjene mere paa een Feber end jeg paa ti Par Støvler at gjøre. Nu har jeg derfor en ydmygst Bøn til min Herre, at saasom Han har givet sig Fanden i Vold og derudover er bleven begavet med den sorte Konst, at han vil være mig behjælpelig udi een Ting.

Leander. Man kan lære den sorte Konst uden at give sig Fanden i Vold: Tolv Personer slaaer sig sammen og reiser til den sorte Skole udi Wittenberg, elleve Personer gaaer fri, men den tolvte falder ved Lodkastning alene til Fanden.

Drengen. Saa gik da min Herre fri?

Leander. Ja, ellers kunde jeg ikke staae her. Men hvad er jer Begjering?

Drengen. Jeg vilde gjerne være Doktor, ligesom min Broder.

Leander. Det koster fire Rigsdaler.

Drengen. Der er fire Rigsdaler.

Leander. Hør, min Søn, I skal kjøbe ti Alen sort Klæde hos den Kræmmer, som boer her lige over; thi han alene har af det Klæde, som blier gjort i det sorte Manufaktur udi Wittenberg; af dette Klæde skal I lade gjøre Jer en lang Kjole. Naar I det hår gjort, skal I leie Jer smukke Værelser og lade skrive med store Bogstaver over Døren — hvad er jer Navn?

Drengen. Jeg hedder Jan.

Leander. Ja saa skal I skrive: „Her boer den vidtberømte Doktor Jansenius, som kurerer alle Slags Sygdomme."

Drengen. Men hvad skal jeg da bruge til at helbrede de Syge med?

Leander. Det er ligemeget, I kan tage, hvad som er ved Haanden; naar I kun har den lange Kjole paa, saa er Alting kraftigt hvad I kommer i en Flaske.

Drengen. Men skulde det kunde gjøre det?

Leander. Hør, Kammerat, jeg taaler ingen Disputer, gjør I kun som jeg siger. Der er hundrede Doktores, som aldrig er kommen dertil ved andet Middel; gaaer det ikke an, saa skal jeg betale Omkostningerne og levere Pengene tilbage. (Drengen gaaer bort.)

Fjerde Scene.

Leander. En Frue med fem Hunsfolk.

Fruen. Tjenerinde, Herr Doktor. Jeg taer mig den Frihed at raadføre mig med Ham udi tvende Sager. For tre Dage siden blev mig frastjaalen en Sølvkande og idag igjen tolv Sølvskeer og jeg er vis paa, at Begge ere Huustyve. Vil Herr Doktor lægge dem ud, saa skal jeg redelig betale Ham for Umagen.

Leander. Om Forladelse, jeg maa spekulere lidt med mig selv. (Sagte) Hvorledes skal jeg rede mig herfra? Dog jeg kan sige, at imorgen skal Tyven selv levere Sagerne tilbage. (Høit) Hør, min kjære Frue, imorgenaften skal begge Tyvene frivillig levere de stjaalne Koster tilbage.

Fruen. Ak nei, Herr Dokter, jeg veed at Han kan sige mig det strax.

Leander (sagte). Det var en forbandet Fristelse; dog skal jeg endelig hitte paa Noget. (Høit) Ja, Frue, jeg vil see hvad jeg kan

gjøre. Sætter Jer alle i Orden, Folk! (Gaaer og spadserer frem og tilbage) Er I alle i Orden? (De svarer ja.) Falder Alle paa Knæe! (De svarer ja.) Hver holder den høire Haand i Veiret! Holder den venstre Haand op! Holder begge op! Holder begge Hænder i Kors. (Medens han kommanderer, vender han sig fra dem.) Holder I nu Alle Hænderne i Kors? (De svarer ja.) Du, som stjal Kanden, ogsaa? (Han svarer alene ja.) See der, Frue, der har I Tyven. Jeg maatte besværge over tre Aander før jeg fik ham til at bekjende.

Fruen. Ak, din slemme Tyv! Galgen skal ikke være dig for god.

Leander. Nei, Frue, I maa ikke straffe ham uden med Døren. Hør, Karl, jeg beder for dig denne Gang, leveer Kanden tilbage, og gjør aldrig Saadant mere.

Tyven (kysser ham paa Haanden). Tusind Tak for Hans Forbøn, Herr Doktor. Jeg har skjult Kanden i et Hul paa Høloftet med Skeerne.

Leander (til Fruen sagte). Pardoneer ham for min Skyld. Min Geist siger mig, at Kanden er i Behold og skjult i et Hul paa Høloftet tilligemed Skeerne.

Fruen. Ak, Herr Doktor, Han er den største Mand i Verden i den sorte Konst.

Leander. Hun skal ikke kunne troe, gode Frue, hvilket Arbeide det er at vise igjen. Jeg vil heller sexten Gange skabe mig til Varulv end een Gang vise igjen.

Fruen. Kan Monsieur ogsaa gjøre Storm og Uveir?

Leander. Ei, det er kun Bagatelle; den ringeste Person af vor Profession kan gjøre det.

Fruen. Min Mand, Herr Doktor, er en meget kurieux og velstudeert Mand, men fuld af Vantro, og beloe mig, da jeg vilde raadføre mig med Doktoren; thi han holder for, at der er ingen Trolddom til. Nu skal jeg strax skikke ham hid, at Doktoren kan overbevise ham det selv. Adieu, min Herre.

Leander. Skyldige Tjener.

Femte Scene.

Leander (alene). Hillemænd, jeg er om en Hals. Jeg vil ufeilbar røbes, hvis en Mand, der har studeret og derforuden er en Hader af Overtro, examinerer mig. Det er ikke saa let at sætte Vornæse paa saadan en Karl, som paa enfoldig Kvindfolk. Det er derfor bedst jeg holder op mens Legen er bedst, at det ikke skal gaae mig, som det gik Bonden i Komedien, der blev Doktor mod sin Villie. Nu vil jeg føie mig hjem igjen, og, naar Byens Folk komme, betale den halve Deel af de halvtredsindstyve Rigsdaler, saa mener jeg nok, at de ikke trækker mig i Fængsel for den anden Deel. Naar jeg eftertænker alle disse Eventyr, saa ere de saa underlige, at de kan give Anledning til den bedste Komedie. Jeg kan bilde mig ind, at der maa boe En i vor Gade, som gier sig ud for Hexemester, og de Piger, som først kom til mig, har taget mit Huus for hans. Men det er bedst, at jeg pakker mig bort førend den lærde Mand kommer. Hei, Herr Vert!

Sjette Scene.

Leander. Verten.

Verten. Er der Noget til Monsieurs Tjeneste?

Leander. Jeg kan ikke blive her inat over, som jeg tænkte. Jeg vil vide min Regning.

Verten. Regningen er ikke ret stor; Monsieur har kun fortæret to Mark.

Leander. See der er de to Mark. Adieu.

Verten. Serviteur. (Verten gaaer ab.)

Syvende Scene.

Fruens Mand (Herr Leonard). Det er min Tro selsomt, jeg har altid holdet Saadant for Fabel tilforn; men nu mærker jeg, at der er Saadant til. Jeg kan sværge paa, at jeg aldrig har været mere begjerlig at tale med Nogen end med denne Heremester. Men der er Huset, som man fortalte mig at han beboer. Jeg seer en Viinkande til Skilt og en Harlekin afmalet udi Gangen. Jeg maa banke paa.

Ottende Scene.

Herr Leonard. Verten.

Leonard. Serviteur, Monsieur, er Han Manden her af Huset.

Verten. Ja, til Tjeneste, min Herre.

Leonard. Jeg takker paa min Frues Vegne.

Verten. Hans skyldigste Tjenere, min Herre. (Sagte) Men hvad er det for Snak? Har jeg havt at bestille med hans Frue?

Leonard. Jeg har min Tro aldrig kunnet bilde mig ind, at der var Saadant til i Verden.

Verten (sagte). Jeg mærker nok, at denne gode Herre er beskjænket, hvorfore jeg maa tale varlig med hannem.

Leonard. Jeg havde aldrig kunnet troe, at der var saadant Tøieri til i Verden.

Verten. Ja det maa Herren vel sige, Verden er underlig.

Leonard. Naar min Frue og Andre har fortalt mig Saadant, har jeg kun holdet det for Kjærlingsladder.

Verten. Nei, nei, Intet er vissere end det.

Leonard. Ja, nu har jeg Troen udi Hænderne.

Verten. Har da Herren ikke villet troe det tilforn?

Leonard. Aldrig.

Verten. Der er dog Ingen, som tvivler derom. (Sagte) Hvilken forbandet Snak er denne. Han har aldrig villet troe, at Verden var underlig. Men jeg kan troe den stakkels Mand er beskjænket, derfor synes ham, at det gaaer saa vel til i Verden. Jeg maa holde gode Miner med ham, saa tør han maaskee fortære en Pot Viin i mit Huus. (Høit) Herren maa da ingen Fortræd have havt tilforn i Verden.

Leonard. Ei, den Fortræd regner jeg ikke. Jeg havde min

Tro aldrig talt derom, hvis min Kone ikke havde været. En lumpen Sølvkande mere eller mindre vil ikke meget sige, Herr Doktor.

Verten (sagte). Saa Fanden i Vold, blier jeg nu til Doktor. (Høit) Jeg er hverken Doktor eller Magister, Herre, men en god ærlig Borgermand.

Leonard. Jeg kalder den Doktor, som forstaaer sin Profession fuldkommelig, endskjøndt han ikke er promoveret Doktor.

Verten. Jeg takker Herren for de gode Tanker, Han har om mig. (Sagte) Her vil blive til paa den Maade en forbandet Hob Doktore i Byen. Jeg kommer herefter til at kalde min Skomager Doktor, fordi han gjør de bedste Skoe.

Leonard. En, der udi sin Videnskab har bragt det saa vidt, at han kan hjælpe Folk og gjøre dem Tjeneste, som Monsieur, kalder jeg Doktor.

Verten (sagte). Han har Ret: thi jeg har kureret mange ved min gamle Viin. (Høit) Men, min Herre, jeg hjælper Ingen udi min Profession uden for Penge.

Leonard. Det var uforskammet at ville begjære Saadant for Intet.

Verten (sagte). Nu mærker jeg, at jeg har taget feil og at Manden er en fornuftig ædru Herre. (Høit) Naar man betaler mig, er jeg Alle til Tjeneste.

Leonard. Vel er sandt, at lærde Folk fordømmer slige Professioner.

Verten. Dog ikke Alle, min Herre, thi der ere to Magistere, som hver Eftermiddag søger mit Huus.

Leonard. Er det muligt? hvorvidt er de kommen i Professionen?

Verten. De gier min Tro ingen efter af mine Gjæster.

Leonard. Monsieur kalder dem Gjæster. Han vil sige Disipler; dog det kommer ud paa eet.

Verten. Jeg kalder dem ikke Disipler, Herre, thi jeg har ikke informeret dem. Det skal Ingen sige mig paa.

Leonard. Jeg troer ikke, at Monsieur bilder sig ind, at jeg er en Spion og at jeg er hidkommen for at røbe Ham.

Verten. Derfor er jeg ikke bange; thi jeg har Frihed af Øvrigheden at bruge min Profession.

Leonard. Det er mere end jeg kunde have troet.

Verten. Mener da Herren, at jeg er en Fusker?

Leonard. Nei, nei; jeg har seet altfor store Prøver derpaa. Men lad os skride nærmere til Sagen. Jeg er kommen hid for at see videre Prøver paa Hans Profession.

Verten. Jeg takker skyldigst, men det er ikke nok at see Prøver; Herren maa og smage dem.

Leonard. Hvad vil det sige, smage dem?

Verten (sagte). See, nu taler Brændevinen igjen. (Høit) Min Herre, jeg har Sager, som I ud af Synet skulde ikke tænke var værd at smage, men saasnart I faaer dem paa Tungen, finder I dem excellente.

Leonard (sagte). Det er noget forblommet. Men de Folk taler ikkun med Lignelser in Philosophia occulta. (Høit) Men, Monsieur, hvem holder Han mest af udi den Professjon, enten Albertus Magnus eller Cyprianus?

Verten. Cyprianus? Jeg kjender Ingen af vor Professjon her i Byen, som hedder Cyprianus.

Leonard. Kjender Han ikke Cyprianus?

Verten. Nei. Herren mener maaskee Julius?

Leonard. Den Mand kjender jeg ikke.

Verten. Det er Under, han har dog de bedste Vine her i Staden.

Leonard (sagte). See, nu taler han forblommet igjen. (Høit) Monsieur er saa god at bruge de almindelige Talemaader, thi jeg forstaaer ellers ikke Hans Mening. Men har Han ikke læset Albertum Magnum, det er dog en berømt Auteur in Magia naturali.

Verten (sagte). Hør, nu taler Brændevinen igjen. (Høit) Min Herre, jeg har nok i min Ungdom læset noget om Alexander Magnus, men han var en Keiser og jeg er kun en Viinhandler. Det er to ulige Professjoner.

Leonard (sagte). Nu taler han forblommet igjen. (Høit) I er Viinhandler; ha, ha, ha.

Verten. Ja ret Viinhandler. Det er en Professjon, som jeg aldeles ikke skammer mig ved.

Leonard (klapper ham paa Kinden). Ei, min Herre, lad os føre reen Tale. Jeg veed nok hvo Han er.

Verten (sagte). Gid du faaer en Ulykke! du maatte spilde din Bærme hvor du drikker dit Øl. (Høit) Hvem holder Herren mig da for at være?

Leonard. I er jo Doctor Magiæ Naturalis.

Verten. Hvad vil det sige?

Leonard. I er Doktor udi Hexekonsten.

Verten. Det skal ingen brav Mand sige mig paa.

Leonard. Boer I ikke udi dette Huus?

Verten. Jo, det er mit Huus.

Leonard (klapper ham paa Kinden igjen). Ei, lad os da tale Alvor! jeg skal min Tro ikke røbe Ham.

Verten. Monsieur, jeg tænkte tilforn at I var drukken, men nu mærker jeg at I er gal. (Gaaer bort.)

Leonard (holder ham tilbage og karesserer ham igjen). Jeg skal min Tro ikke røbe Ham.

Verten. Hvori vil I røbe mig?

Leonard. At I forstaaer og praktiserer den sorte Konst.

Verten. Det skal en Skjelm sige mig paa.

Leonard. Nei, det gaaer for vidt. (Tager ham i Haaret.)

Verten. Hei, Peiter, Kristoffer! Kommer ud! (Peiter og Kristoffer med Forklæder for sig kommer ud og hjælper Verten.)

Niende Scene.

De Forrige. To af Byens Vagt.

Første Vagt. Hvad er paafærde?

Leonard. Trækker mig disse Karle i Arrest, det er Hexemestere.

Anden Vagt. Ha, ha, det er just de Folk, vi krydser efter idag.

Verten. Tro ham ikke, I gode Venner, det er en gal Mand.

Første Vagt. Gid vi havde Byen fuld af slige galne Mænd. Vi kjender nok Herr Leonard. Fort, fort, I Trolddjævle; jeg troer den hele By er befængt med det Pak.

Verten. Hei, Gevalt!

Anden Vagt. Vil du tie, din Hund, jeg støder dig ellers Partisanen i Livet. Men hvor fik Herren dem opspurgt? Vi gaaer ellers og leder efter Mesteren over Komedierne, som har givet sig Fanden i Vold med den hele Bande.

Leonard. Han har nylig øvet Konsten for min Frue, hvilket alle mine Huusfolk kan vidne.

Verten. Gid Den faaer en Ulykke, der nogentid har seet hans Frue. I seer jo, det er en gal Mand.

Første Vagt. Herr Leonard er en fornuftig og ærlig Mand; eet Ord af hans Mund er saa godt som hundrede af Jeres.

Leonard. Jeg vil skaffe min Frue og alle mine Huusfolk til Vidne.

Første Vagt. Det gjøres ikke fornødent, min Herre; deres Aasyn gier nok tilkjende, at de ere Hexemestere. Fort, fort, I Djævle. (De slæber alle tre.)

Leonard. Havde du aabenbaret dig med det Gode og ikke givet mig haarde Skjeldsord, skulde jeg ikke have røbet dig.

Verten. Ak, ak, din slemme Forræder.

Første Vagt. Fort, fort, I Hunde; vi finder nok de Andre siden. (Trækker dem ud.)

Fjerde Akt.

Første Scene.

Terentia (Komediantens Fæstemø). Apelone.

Terentia. Ak, det er altfor sandt, Apelone; jeg var henne ved min Kjæresles Dør for at høre om Tilstanden, men jeg fandt Huset tomt og Porten tilsluttet. Ak, gid han havde taget Flugten og ikke var kommen i Arrest; thi hvis han er greben og kommer under Bøddelens Hænder, da skjøtter jeg ikke om at leve længere.

Apelone. Ei Snak, Jomfru; endskjøndt I agter at gifte Jer med en Akteur og i Fremtiden blive selv Aktrice, saa maa I ikke spille Tragedie for Tiden.

Terentia. Hvordan kan jeg see Den, som jeg saa meget har elsket, lide en skjændelig Død og tilligemed leve.

Apelone. Det er sandt nok, Jomfru, jeg vil ikke raade Jer til at leve, men see til i det ringeste, at I kan døe som Heltinder døer i Tragedier efter Reglerne af Theatro. I maa læse først nogle Tragedier igjennem og vælge Jer en Heltinde ud at døe efter, som omkommer sig meest zirligen og efter Reglerne; saa er der Intet at sige derpaa, tvertimod I obligerer Folk derved, saasom man har stor Mangel paa Materie til Tragedier.

Terentia. Ak, Apelone, spot mig ikke; vidste du hvormeget jeg elskede den Person, saa talede du ikke saaledes.

Apelone. Jeg tilstaaer, at I har kunnet havt Aarsag at elske ham; men nu, eftersom I hører at han har givet sig Fanden i Vold og slaaet sig til den sorte Konst, bør jer Kjærlighed, om I ellers har mindste Eftertanke, forvandles til Had. Tilmed om I havde spurgt mig tilraads, førend I forlovede Jer med ham, havde jeg aldrig givet mit Samtykke dertil; thi det er en Hazard at forlove sig med en Akteur, som er vant til hver Aften at gjøre ny Elskov og gifte sig saa tidt, som en Autor behager at gjøre mange Komedier til.

Terentia (grædende). Ak, Apelone, jeg kan ikke forlade ham endskjøndt jeg vilde.

Apelone. Hvi saa? har der været noget Andet mellem Jer end Ord og Løfter.

Terentia. Ak ja, det er Ulykken; thi jeg er ikke ganske fri, her imellem os at sige.

Apelone. Det er galt nok, men derfor tog jeg ikke Livet af mig. Jeg faldt selv engang for en Person, som jeg end ikke var forlovet med, men jeg er lige god Jomfru for det. En Kjøbstæd-Jomfru kan aldrig miste sin Ære; naar hun blier besvangret, falder en Bondekone i Barselseng og føder Barnet. Kunde I ellers føde et Drengebarn, Jomfru, saa var I lykkelig; thi naar en Hexemester gjør en Søn, blier det en Dragedukke, som i Fremtiden drager Penge til sin Moer.

Terentia. Ak, ak, Spot og Skade følges ad. Jeg vil ikke tale med den Spottefugl mere. (Gaaer ud.)

Anden Scene.

Apelone. Lukretia.

Apelone. Det gjør mig dog ondt, at dette er hændet; thi eftersom alle Akteurene er mistænkt for den sorte Kunst, vil disse Komedier, som vi baade havde Tidsfordriv og Lærdom af, ganske ophøre. Men see, der kommer den pene Madame Lukretia, hun skal glæde sig derover; thi hun har altid været en Hader af vore Komedier.

Lukretia. Apelone! nu har jeg faaet Hævn over Komedierne. Jeg spaaede nok, at disse Akteurs ikke vilde komme vel af Dage; thi de har væltet sig ind paa Folk af alle Stænder, nu har de skum-

let over Doktores, nu over Advokater, Ovrighed, Apothekere, Borgere og Adelsmænd; ja de har ikke engang sparet Paver, Kardinaler, Bisper, Barberer, Kandestøbere og Dandsemestere.

Apelone. Just derfor holdt jeg af dem; thi Komedien er et Speil, hvorudi Mennesker kan speile sig og rette deres Feil derefter.

Lukretia. Det meste, som behagede mig udi Komedierne, var den sidste Akt og udi den sidste Akt den sidste Scene; thi da lakkede det mod Enden. Min Mand var der forgangen Uge og spyttede deraf, da han gik bort.

Apelone. Jeg veed det nok; thi den Komedie var om en taalmodig Mand. Hendes gode Kjæreste kunde have stor Raison denne Gang.

Lukretia. I Spottefugl, hvem holder I mig for?

Apelone. For en meget artig Kone.

Lukretia. Hvad vil da slige Skoser sige? Det var ikke alene den Komedie, min Mand spyttede af, men endogsaa den foregaaende.

Apelone. Deri kunde han ogsaa have sin Raison; thi der blev præsenteret en Jæger med sine Hunde, hvilket er et uangenemt Syn for visse Mænd, som kan frygte, at det kan gaae dem som Aktæon, hvilken Hundene tog for en Hjort og beed ham ihjel.

Lukretia. Hvad var det for en Mand, Aktæon?

Apelone. Det var et godt stakkels Mand, som man siger, men

Lukretia. Hvad vil I sige med jer Men?

Apelone. Men han havde ogsaa en meget artig Kone.

Lukretia. I maa tale tydelig for mig; thi jeg forstaaer ikke saadan forblommet Snak.

Apelone. Jeg taler min Tro saa tydelig, saa Enhver kan tage og føle derpaa.

Lukretia. Adieu, Mademoiselle, jeg gad ikke være her længere.

Apelone. Ligesom Dem behager. Jeg er vis paa, at vi bliver plaget med flere slige urimelige Folk, der vil glæde sig over den Hændelse, saasom de haaber, at Komedien, som har heglet deres Feil igjennem, ved denne Leilighed vil gaae under; men see! der kommer En hoppende; det er min Tro Hans Frandsen.

Tredie Scene.

Apelone. Jean.

Jean. Vertichoux! quel accident! on dit, que la bande va être pendue, ha, ha, ha.

Apelone. Hvorfor er Han saa glad, Monsieur?

Jean. He bien, Mademoiselle, je vous gratule. Jeg hører, at I skal alle hænges.

Apelone. Om een i vor Bande har gjort en Misgjerning, det rører os Andre ikke.

Jean. Que diantre? n'avez vous pas — — —

Apelone. Ei, tael dog jer Moders Maal, om det er muligt.

Jean. Je vous dis, Mademoiselle, at I har mardi Alle fortjent at rettes for de Paskviller, I har gjort mod honnettes Gens.

Apelone. Men hvad gaaer det Monsieur an? Jeg troer vel ikke, Han er saa gal at regne sig iblandt honnettes Gens.

Jean. Je me mocque de vous, Madame Grivoise! I er en Hjemføding og jeg har ført mig op som en Kavalier udenlands pour faire honneur à la nation.

Apelone. Pour faire honneur à la nation?

Jean. Oui, Madame, pour faire honneur à la nation; le Roi de France, Monseigneur & Madame saae mig aldrig at de jo strax sagde: Laissez passer & repasser ce Cavalier là; thi han bringer os Penge i Landet. Jeg veed nok, hvad mine Klæder kostede mig, som jeg lod alene gjøre mig til Geburtsdagene, alene pour faire honneur à la nation. Oui par di si fait, Madame, jeg passerede til Versailles, Fontainebleau og Marli ikke alene for en honnette Homme, men endogsaa for en honnette Cavalier.

Apelone. Saa mærker jeg da efter denne Beskrivelse, at en Hest med et guldbroderet Skaberak kan ogsaa kaldes honnette Homme, besynderlig, naar le Roi de France, Monseigneur og Madame siger laisses passer og repasser ce cheval.

Jean. Vertichoux! quelle comparaison! ah la pauvre bête! Je vous dis, Mademoiselle! at I har fortjent at rettes, og at I blier ogsaa rettet, om I aldrig havde forfaldet til Trolddom, alene formedelst de Paskviller, I har gjort med honnettes Gens.

Apelone. Je vous dis ogsaa, Monsieur, at I, mardi, burde hænges, alene efterdi I ikke har funnet bedre Ider af de mange Karakteres, I har seet forestillet paa Komedien.

Jean. I det ringeste blier I dømt til Pillori.

Apelone. Hvad vil det Ord sige, Pillori?

Jean. Vertichoux! est il possible? Hun veed ikke hvad Pillori er! Ah la pauvre bête! Ha, ha, ha. (Gaaer ud.)

Fjerde Scene.

Herman von Bremen. Apelone.

Herman. Alt Dette, som nu skeer, har jeg sagt Borgemester og Raad tilforn, men man vil ikke troe saadanne vittige Folk som jeg.

Apelone. Det er min Tro den politiske Kandestøber; han vil ogsaa glæde sig over denne Hændelse.

Herman. Fanden er en stor Politikus; det maa jeg forstaae, som har studeret mine Politika.

Apelone. Jeg hører her, at Han og Fanden har et Slags Studium.

Herman. Hvem er, som taler der? see! er det Hende, Mademoiselle. Det giør mig hjertelig ondt at høre den Fortræd, som deres Bande er vederfaret.

Apelone. Men, er det Monsieurs Alvor, at Han har ondt af vor Fortræd?

Herman. Ja jeg kan forsikkre Hende, at jeg græmmer mig derover. Vel er det sandt, et de gode Akteurs ved deres Satires har besværget mange Folk, men jeg for min Person har trakteret det en Bagatelle. En retskaffen Politikus seer og hører kun alt Saadant med Foragt. Aristoteles siger: ein weiser Mann siehet der Thoren Schimpf an mit Veracht.

Apelone. Men, Monsieur, Han, som en god Politikus, burde forsvare Alt hvad som sigter til at polere et Folk.

Herman. Hvad sigter til at polere Folk?

Apelone. Det gjør Komedien, hvorudi Menneskets Feil forestilles.

Herman. Ei, Mademoiselle, Hun taler mod den sande Politik; langt fra, at Komedier fører nogen Nytte med sig, de langt hellere foraarsager en Republiks Undergang.

Apelone. Det skulde Han have stor Møie for at bevise.

Herman. Jeg meuer nei. Hør! jeg vil tjene Hende, Mademoiselle. Et Riges og Republiks Styrke bestaaer udi Undersaatternes Enighed og ødelægges ved Splid. Der har været fire store Monarkier i Verden, som alle ere ruinerede ved Splid. Hvad ruinerede det Assyriske Monarki? Splid, Madame! Hvad ruinerede det Persiske? Splid, Madame! Hvad ødelagde det Græske? Splid, Madame! Hvad ruinerede endelig det Romerske? ikke min Sjæl andet end Splid. Alexander Magnus gjorde et falskt Statsgreb, og forsaae sig derudi, at — — —

Apelone. Ei, Monsieur, dette er noget vidtløftig hentet; hvad kommer Alexander Magnus ved vore Komedier?

Herman. Det er kun for at bevise, at Splid og Uenighed ødelægger en Stat.

Apelone. Men hvad Uenighed foraarsager Komedierne?

Herman. Komedierne giver en Stand Anledning til at raillere med en anden.

Apelone. Ved det samme lærer de at kjende sine egne og Andres Feil, hvilket kan ikke Andet end være meget nyttigt.

Herman. Paa den Maade skulde det ogsaa være nyttigt at slaaes hver Dag, at man deraf kunde kjende sin egen Styrke og Andres. Nei, nei Madame, lader os tale fornuftig uden Passion med hinanden, og hør hvad Komedier her foraarsager. En brav ung Karl gaaer net klædt forbi, strax peger man Fingrene af ham og siger: see hvilken Jean de France! mener Hun, at han ikke søger at hævne sig derover? En anden fornuftig Mand søger at undervise godt Folk med lærde Diskurser og ikke vil grave sit Pund ned udi Jorden, den hedder Mester Gert Vestphaler. En udi verdslig Videnskab øvet Mand vil give Øvrigheden et godt Raad, strax hedder han den politiske Kandestøber. Saa det er Frugten af jere Skuespil, Madame, nemlig at een Borger driver Spot med en anden. Af Skjemt og Railleri flyder Fortrydelse, af Fortrydelse flyder Had, af Had Splid, og af Splid en Stats Undergang, ergo derfor bør ikke slige Skuespil tolereres.

Apelone. Railleri, Monsieur, træffer ikke uden Daarer, hvilke ved Forestilling af deres Karakterer lære at kjende sig selv; naar de lære at kjende sig selv, beflitter de sig paa at ændre deres Levnet; naar de ændre deres Feil, blive de til gode Mennesker, og naar de er blevne gode Mennesker, blive de gode Borgere, ergo derfor bør Komedier tolereres.

Herman. Mit Principium staaer fast, at Railleri foraarsager Splid, og at Splid løser en Stats og et Riges Bygning.

Apelone. End om jeg beviser, Monsieur, at Komedier ophæver Splid og befordrer Enighed.

Herman. Det havde jeg Lyst at høre.

Apelone. Er det ikke vist, Monsieur, at om Aftenen alle Folk er splidt ad, Somme sidder paa Kroer, Andre udi Fruerstuer; men Komedien trækker dem sammen og forener dem paa eet Sted, ergo ophæver den Splid, befordrer Enighed, og efter mit Principium styrker en Stat.

Herman. Railleri a part, laer os tale alvorligt, Madame. (Han tager hende til Side.) Apropos, Madame, efterdi Hun taler om Samlinger, saa er det Noget, som jeg længe har tænkt paa, men ikke har villet lade mig mærke med: mon det er tjenligt for et Rige, at slige Samlinger skeer? kan de ikke give Anledninger til Sammenrottelser? Jeg har læset om en persisk Konge, at han af den Aarsag forbød alle Samlinger. Den samme Konge hedte, om jeg ret mindes, Pul Asser. Han havde kun eet Been, som man kan see af Anders Kristensens politiske og lærde Reisebeskrivelse, men han havde en dobbelt Hjerne.

Apelone. Pul Asser havde Ret, Monsieur, men han vilde alene hindre saadanne Samlinger, som I og andre politiske Haandværksfolk holde paa Ølhuse for at raisonnere om Staten og igjennemhegle Øvrighed; slige Samlinger ere ligesaa skadelige, som de andre nyttige.

Herman. Adieu, Madame.

Apelone. Adieu, min Herr Politikus.

Herman. Spot ikke, Madame, see kun vel til, at I kan rede Eder ud af denne Hexesag.

Apelone. Det kommer mig ikke ved, lad den Skyldige svare for sig selv. Men der seer jeg von Ovoten komme; hillemænd! hvor glad seer han ud! Nu mener han, at hans Komedier og Marionetter vil komme paa Fod igjen.

Femte Scene.

Apelone. Von Ovoten.

Apelone. Serviteur, min Herr von Ovoten, Han seer saa glad og fornøiet ud.

von Ovoten. Ich habe Ursache mich über ihren Fall zu erfreuen; thi først kommer jeg i min gamle Næring igjen og for det Andet faaer jeg Has over dem, som har saa skammelig railleret med mig og min Bande.

Apelone. Det første Stykke, I nu spiller, blier nok om Doktor Faustus, eftersom her nu tales saa meget om Hexeri.

von Qvoten. Nei, Madame, vi har noch en bedre, som hedder Zauberei von Armida. Det er et tout-a-fait Stykke; thi Alting blier ageret udi Luften.

Apelone. Hillemænd! Alting udi Luften!

von Qvoten. Ja, Madame, Armida lader sig aldrig see uden paa en gloende Drage, som spyder Ild. Det har noget Andet at sige end jere magre Komedier.

Apelone. Forlad mig det, vi har ogsaa havt gloende Drager udi vore Komedier, som for Exempel udi det Stykke, kaldet Ulysses von Ithacia.

von Qvoten. Jeg veed nok hvad I mener derved. Men nu faaer I Skam for det og andet jer Raillerie.

Apelone. Men mener I, at een Mands Fald ruinerer den hele Bande?

von Qvoten. Efter Rygtet, saa er der meer end een Hexemester i jer Bande. Alle Folk vil glæde sig over jer Fald; thi I har fort brave Folk ind udi jere Komedier, hvilket er skarnagtigt.

Apelone. Det skulde I have stor Umage at bevise; men vi kan vise, at I forer brave Folk ind udi Komedier, ja Vorherre selv, som udi den Komedie om Adam og Eva, og gjør af hellige Historier liderlige Skuespil.

von Qvoten. Saaledes ere de fleste Skuespil i Spanien, hvor Nationen er meget poleret.

Apelone. Det er ogsaa brugeligt i Spanien, at Parterret falder paa Knæ og læser naar en Munk med et Krucifix i Haanden kommer ind paa et Theater.

von Qvoten. Gak I kun hen og fald paa Knæ og bereed Jer til Døden, om I ogsaa er skyldig; eller, hvis I er uskyldig, da see til, at I kan faae fat paa en Prokurator, der kan forsvare jer Sag, om det ellers er muligt at nogen Prokurator vil tage sig jer Sag an; thi I har lagt Jer ud med hele Verden. (Gaaer ud.)

Sjette Scene.

Apelone (alene). Jeg gad ikke staae her længere. Men der seer jeg to af vore Akteurs komme, det tjener ikke at Folk finder os uromstunder meget sammen. Jeg vil slutte mig inde indtil jeg faaer at høre Udgangen paa dette.

Syvende Scene.

De to Komedianter.

Første Komediant. Ak, Monfrere, hvis dette er sandt, saa er det en forskrækkelig Historie.

Anden Komediant. Ja det er vist nok, at han er greben og har tilstaaet det selv.

Første. Men kan det dog være muligt, at vi ved saadan lang Omgjængelse ikke skulde have mærket det ringeste af ham?

Anden. Ja det maa du vel sige. Han har kunnet mesterlig dølge sin Ondskab, thi han gik i Kirke ligesom en af de Andre og jeg hørte aldrig et bespotteligt Ord af hans Mund.

Første. Jeg bilder mig ind at det hænger anderledes sammen.

Anden. Nei, Monfrere, du kanst forlade dig dertil at det er sandt og at han selv har tilstaaet det.

Første. Ja er det sandt, saa vil jeg aldrig bede for ham, men selv hjælpe til at tænde Baalet, hvori han skal brændes. Men kan et Menneske ikke lyve sig selv paa?

Anden. Hvilken Snak. Hvem vilde lyve sig selv paa for at døe den skjændeligste Død?

Første. Siig ikke det, Monfrere, det kan enten skee udi Raseri eller et Menneske kan være kjed af sit Liv, og saasom det ikke vil tage Livet af sig selv, styrte sig paa den Maade udi Ulykken. Man har jo Exempel, at mange melankolske Mennesker har taget Livet af Andre for at miste Livet selv; Andre løiet sig de Ting paa, som de aldrig har bedrevet, alene for at døe. Thi det, som man kalder Trolddom, er noget underligt, som jeg aldrig har kunnet hitte Rede til; man mærker jo, at de Nationer, blandt hvilke man holder Fanden at have som sit Hovedsæde, ere de allerfattigste. Er det ikke underligt, at Finlapper, der holdes for at kunne gjøre saa store Ting ved Fandens Konster, ere færdig at døe af Armod, ligesom det var Fanden ikke lettere at bringe Penge til sine Tilhængere end at gjøre store Mirakler, dreie Veir og Vind, gjøre Reiser til den anden Ende af Verden for deres Skyld, saa tidt som de befaler? Er det ogsaa ikke underligt, at man hører af ingen Trolddom udi de store Stæder Paris og London, hvor Fanden kunde gjøre mere Bytte een Dag end udi Lapland udi ti Aar? Man maa holde for, at Trolddom er enten naturlig Videnskab eller Fandens Konst. Er det naturlig Videnskab, saa burde den have Gænge iblandt de lærde Nationer, som have oprettet Kollegier for Naturens Eftergrandskning, og ikke hos Folk, som kan hverken læse eller skrive; er det Fandens Konst, hvorfor er de Folk da fattigere end Andre? hvorfore skulde Fanden gaae de store og ugudelige Stæder forbi og sætte sig ned udi Lapland, hvor der er kun en Haandfuld af Folk at forføre, ikke uden at man vilde sige, at saasom han er gloende heed, saa vil han helst være i Finmarken for at kjøle sig, hvilken Objektion dog er mere artig end grundig. Nei, Trolddom har sin Oprindelse af Vankundighed og regjerer blandt dem, som ikke kan examinere en Ting; thi man seer, at naar Øvrigheden i en Provinds er superstitieux, saa er det hele Land strax fuld af Djævle; er den vantro, saa hører man intet mere tale om Trolddom.

Anden. Jeg tilstaaer alt Dette, Monfrere; men her er baade egen Bekjendelse og Folkes Vidnesbyrd, som har seet ham mane Fanden til sig. Du kjender jo Personen saa vel som jeg. Han er jo aldeles

ikke af de Folk, der er saa kjed af Livet, at han skulde lyve sig Saadant selv paa.

Første. Ikke uden den Gjeld, han er udi, skulde kunne bringe ham dertil.

Anden. Ei Snak, han lægger aldrig en Ting saa nær paa Hjertet, at en maadelig Pengesorg skulde gjøre ham saa modløs; tilmed beviser hans Pengemangel, at han ingen Troldmand er; thi naar Nogen gjør Kontrakt med Fanden, handler den første Artikel gjerne om Penge.

Første. Men maaskee han er falden til dette alene af Pengemangel, og at han blev greben førend dette kom til nogen Fuldkommenhed.

Anden. Det kan have nogen Rimelighed. Men jeg vil dog ikke fordømme ham endnu.

Ottende Scene.

De Forrige. En Trommeslager. Almue.

En Trommeslager (kommer ind og slaaer paa Tromme, gaaer tre Gange om Theatrum, faaer Tilløb nu af En, nu af en Anden, og bringes tilsidst saa mange Folk, som man kan overkomme, især Børn og gamle Kjællinger, som ringe sig om Trommen). Borgermestere og Raad udi Thisted gjøre vitterligt, at saasom Leander, Akteur, er overbeviset saavel af tilstrækkelige Vidnesbyrd, som af egen Bekjendelse, at have ved den sorte Konst manet Fanden til sig udi sit Huus, hvor han er greben, og udi Fængsel har bekjendt, at de fleste af Akteurene udi samme Bande ere lige skyldige med ham derudi, saa advares Alle og Enhver, som slige Akteurs herberge, at de strax seer til at de blive tilstede, og ei kommer ud af deres Huse, til videre; befindes Nogen at have fordølget dem for at undgaae Justitien og undflye den tilbørlige Straf, som de, Andre til Skræk og Exempel, bør lide, da skal de, som Medvidere, underkastes samme Straf, endskjøndt der intet Andet kan overbevises dem. (Rører Trommen igjen og gaaer ud forfulgt af den hele Skare, som gjør stor Allarm.)

Niende Scene.

De to Komedianter. Siden to Drenge med Viser.

Første. Hørte du det, Monfrere?

Anden. Ja jeg hørte det. Jeg kan neppe staae paa mine Been af Forskrækkelse. Men hvad Ondt har vi gjort ham, at han skulde digte os uskyldige Mennesker Saadant paa?

Første. Naar En er kommen i Ulykke, stræber han at bringe Andre med derudi. Hvad skal vi nu gjøre? løber vi bort, saa gjør vi os mere mistænkte, og blier vi tilstede, saa underkaster vi os stor Fare.

Anden. Jeg holder raadeligt at blive tilstede; thi een Mands Sigelse kan ikke fælde os.

Første. Men som Ingen har de Tanker, at Personen skulde lyve sine bedste Venner paa, mon man ikke kan føre os paa Pinebænken og komme os til at bekjende det, vi aldrig har tænkt paa? mon vi og-

saa ikke staae i Fare for Almuens Raseri, mod hvilken Øvrigheden selv udi en Stad ikke kan beskytte os?

Anden. Du har Ret. Det er da bedst at vi tage Flugten. Men hvor skal vi flye hen? Jeg er vis paa, at Ingen kommer ud af nogen Port.

To Drenge (kommer ind med Viser). Nye Viser om alle Komedianterne, som er seet udi Varulvs Lignelse. (De kjøber Viserne og kiger lidt i dem.)

Første. Ak, Himmel, er det muligt, at Folk kan lyve med slige Omstændigheder? Her finder jeg baade mig og dig, Monfrere, i en lang Samtale, som vi har holdet med Fanden, og Tiden, paa hvilken vi har paataget os en Varulvs Skikkelse.

Anden. En Løgn vælter sig frem ligesom en Sneebold, der alt blier større og større.

Første. Vi vil flygte hen til min Svoger; han skjuler os nok indtil dette Raseri gaaer over.

Tiende Scene.

De Forrige. Tre bevæbnede Mænd.

Første Soldat. To af dem blev sagt at skulle staae her i Gaden.

Anden Soldat. Tænk engang hvor uforskammet de vare: de stod blandt andre Folk ved Trommen, da Øvrighedens Ordre blev oplæst. See, her har vi dem min Tro. (De spænder Hanen paa Musqvetterne, og tvinger dem at give Kaarderne fra dem.)

Første Komediant. Ak, er det muligt, at uskyldige Mennesker skal saa blive medhandlet udi en kristelig Republik.

Første Soldat. Ja du est vel undskyldt at tale om Kristendom, du som har forsvoret Troen og forskrevet dig til Fanden med dit eget Blod.

Første Komediant. Jeg har aldrig tænkt at gjøre Saadant, endsige gjort det.

Anden Soldat. Som skaber dig om til Varulv for at myrde uskyldige Folk om Natten paa Gaden.

Første Komediant. Vi veed Intet deraf.

Første Soldat. Som udaf Ondskab opvækker Himmelstorm, fattige sofarende Folk til Ulykke og Fordærvelse. Der forgik tre Skibe igaar af en Storm, som Ingen uden disse forbandede Troldhunde har foraarsaget.

Første Komediant. Ak, ak, hvilke uhørlige falske Beskyldninger.

Anden Soldat. Som har forgjort tre smukke Dannekvinder.

Første Komediant. Ak, vær forsikkret, at Himlen vil hævne vor Uret.

Første Soldat. Himmelen! hvad har I Karle med Himlen at bestille, som ved Forskrivelser engang for alle har sagt Jer derfra?

Anden Soldat. Det er underligt, at de Folk kan nævne Himmelen; jeg meente, at det var Troldmænd forbudet.

Første Soldat. Nei, Broder, Skam faae de Hunde, de betinger sig Saadant udi Kontrakten, at de skal baade kunne læse og gaae i Kirke, paa det at Ingen skal mærke deres Trolddom.

Første Komediant. Men er det nok, at En falskelig beskylder os, ere ikke vore Ord saa gode, som hans? Vi tilbyder os altid med oprakte Fingre at beedige vor Uskyldighed.

Anden Soldat. Enten I svær eller en Hund gjøer, det kommer paa eet ud. Man tilstæder ikke slige Folk at sværge, Pinebænken skal nok komme Jer til at bekjende. (De trækker dem ud.)

Femte Akt.

Første Scene.

Retten præsenteres.

En Dommer. En Skriver. Betjentere. Leander.

En Betjenter (kommer først med et Røgelse-Kar). Jeg maa ryge for at Trolddommen skal ingen Magt have. (Derpaa kommer Dommeren, sætter sig ved een Ende af Bordet, og Skriveren ved den anden Ende, og Betjentere staaer hos Dommeren.)

Dommeren. Børnlille! jeg har aldrig siddet paa mit Dommersæde med saadan Forskrækkelse, som jeg sidder idag; thi her handles ikke om Mord, Tyveri, Vold eller andet deslige; men at udrydde Trolddom ud af Staden, som maaskee har grebet videre om sig end vi tænker. Kalder ind Hovedmanden først, at vi kan høre ham alene; siden vil vi examinere de Andre og endelig konfrontere dem sammen. Ak, ak, ak, vor kjære Thisted! (Den Anklagede kommer ind.) Lad ham ikke komme mig saa nær! Hører I vel, bliv staaende, Menneske, ved Skriverens Side. (Skriveren flytter sig op til Dommeren.) Bliv kun siddende, Herr Skriver.

Skriveren (skjælvende). Jeg vil nok staae her og skrive, Herr Dommer; thi det er saa mørkt ved den anden Side.

Dommeren. Ei, blier I kun siddende; der er jo ligesaa lyst der, som her.

Skriveren. Nei, jeg takker skyldigst. Jeg kan min Tro ikke see et Bogstav ved den anden Side.

Dommeren. Jeg befaler Jer at sidde paa jer gamle Sæde. (Skriveren sætter sig skjælvende ned, seer sig ofte tilbage og har adskillige Ophævelser naar den Beskyldte kommer ham for nær, hvilket varer den hele Akt.) Hør, unge Karl, tilstaaer du, at du est skyldig udi den Sag, som du est arresteret for?

Leander. Ja jeg gjør, Herr Dommer. Jeg gaaer aldrig fra min Haand.

Dommeren (sagte). Ha, ha, der fik vi det at vide, at han har gjort skriftlig Kontrakt med Fanden. (Høit) Har du skrevet det med dit eget Blod.

Leander. Det er et selsomt Spørgsmaal, Herr Dommer, om jeg maa tale saa frit; saalænge jeg har Blæk at skrive med, bruger jeg ikke Blod.

Dommeren (til den Nærmeststaaende, sagte). Kan man og forskrive sig til Fanden med Blæk?

Betjenteren. Ja, jeg troer, Herr Dommer; thi man har Exempler derpaa.

Dommeren. Vi behøver ingen anden Examen, hvad hans Person er angaaende, thi han tilstaaer det selv.

Leander. Jeg har aldrig negtet det, Herr Dommer; men jeg kan ikke begribe hvi man handler saa med mig og trækker mig i Arrest for saa ringe Sag.

Dommeren. Ak, Himmel, er det en ringe Sag? Skriv, Herr Skriver, at han offentlig udi Retten har sagt at det er en ringe Sag.

Leander. Ja, og jeg erbyder mig strax at deponere her i Retten fire og tyve Rigsdaler til videre.

Dommeren. Skriv, Herr Skriver, at han offentlig tør lade sig mærke med at ville bestikke Retten.

Leander. Jeg vil ikke bestikke Retten, men — —

Dommeren. Hold din Mund til jeg spør videre. — Hvorlænge er det siden, du gjorde den Forskrivelse?

Leander. Verelen er sex Maaneder gammel, men — —

Dommeren. Sex Maaneder gammel! (sagte) Jeg maa lee deraf, at han kalder det en Verel og gjør Fanden til en Verelerer.

Skriveren. Fanden, Herr Dommer, aber Menneskene efter udi Alting og begynder nu ogsaa at handle med Vereler. Jeg kan troe, at han giver Kontrakten Navn af Verel, eftersom Verelret er den største.

Dommeren (høit). Det er forskrækkeligt hvordan Saadant har kunnet være dulgt et heelt Aar.

Leander. Manden har havt Taalmodighed med mig og ladet den fornye indtil nu.

Dommeren. Du er jo saa vel oplyst, at du burde tage dig vare for den Mand.

Leander. Hvi saa? det er jo en skikkelig Mand?

Dommeren. Skriv, Herr Skriver, han kalder ham en skikkelig Mand. (sagte) Det er Fanden, som taler af hans Mund.

Leander. Han har aldrig gjort mig nogen Fortræd, men havt god Kredit for mig indtil nu.

Dommeren. Du stiller dig taabelig an, min Karl, ligesom du ikke vidste at han altid giver Folk Kredit til en Tid, men siden piner desmere; hvor længe er det siden du var i Kirke?

Leander. Det er ikke otte Dage siden. Men jeg kan ikke begribe hvad slige Spørgsmaal gjøres til denne lumpne Sag.

Dommeren. Er det dig selv, som taler, ung Karl, eller er det Fanden? Skriv, Herr Skriver, at han kalder det en lumpen Sag.

Leander (træder tilside). Jeg troer, Dommeren og alle Mennesker her i Byen er splittergal. Jeg maa gjøre mig gal med, saa maaskee det tør gaae bedre.

Dommeren. I hvilken Kirke est du døbt? (Leander vrænger Munden og stiller sig gal an.) Ak, Himmel, see hvilke Konvulsioner han fik, da man nævnte det Ord. Skriv, Herr Skriver! (Skriveren kryber under Bordet.) Hvor

blev Skriveren af? Ak, Himmel, hvilket Kogleri! jeg troer han forsvandt.

En Betjenter. Nei, Herr Dommer, han sidder under Bordet.
(Leander gjør Grimaser igjen, hvorpaa han bliver trukket ud. Skriveren kryber frem igjen.)

Dommeren. Gid vi havde vel Ende paa denne Sag, det er forskrækkelig at have med de Slags Folk at bestille. Men man maa forrette sit Embede.

Skriveren. Ja vist, Herr Dommer; thi det hedder: Scheu das Recht, und thue den Teufel nicht.

Dommeren. Ja I har en Ære at tale med, som kryber under Bordet.

Skriveren. Der faldt en Pen ned for mig, Herr Dommer. Jeg gjorde det min Tro ikke af Frygt.

Dommeren. See vel til, at der falder ikke flere Penne ned, thi her staaer større Puft tilbage endnu.

Anden Scene.

De Forrige. To andre Akteurs.

Dommeren. Jeg formaner Eder, at I bekjender frivillig eders Ondskab og nøder os ikke til det Middel, som vi ugjerne bruge, nemlig: at udpresse Sandheden ved pinlig Forhør. Eders Kollega har udlagt Jer alle og tilstaaet sin Misgjerning, hvorfore han har undgaaet det, som I trues med, og slet og ret uden foregaaende Pinsel skal døe for sine Synder. Efterfølger hans Exempel, det er det bedste Raad, jeg kan give Eder, og udlægger de Andre, som ere i Ledtog med Eder.

Første Komediant. Vi har aldrig hverken gjort eller tænkt at gjøre de Ting, som vi tiltales for, haaber ogsaa, at vi ikke bliver fordømte paa et ondt Menneskes falske og løse Angivelse; thi hvis Saadant kan overbevises os, vil vi aldrig vægre os for at undgaae den Straf, som Loven dikterer.

Dommeren. Det er ikke rimeligt, at et Menneskes Ondskab skulde være saa stor, at det uden Henseende til ringeste Nytte eller Fordeel skulde ville styrte sine Venner udi saadan Ulykke; jeg seer derfor, at I ere haardnakkede og vil endelig underkaste Jer pinlig Forhør.

Første Komediant. Vi kan og bør ikke lyve os selv paa slige grulige Misgjerninger naar vi ere ganske uskyldige.

Dommeren. Herr Skriver! examineer I dem, det bedste I kan, thi vi vil forsøge de lempeligste Midler forend vi skrider til de haarde. (Skriveren, som sidder og lugter til et Hovedvandsæg, stiller sig an, som han er hæs for sit Bryst, peger paa Brystet og siger med en hæs Stemme, at han er saa elendig for sit Bryst, at han ikke kan tale) den Hæshed kom Jer hastig paa — det er Skam at være saa frygtagtig — bliv kun siddende. Jeg skal nok forrette det selv. Hører, I Syndere, siger mig: hvo har først forført Jer til at øve den sorte Konst?

Første Komediant. Ingen har forført os og vor sidste Bekjendelse skal være: at vi aldrig har øvet den.

Dommeren. Siger mig da, hvorlænge er det siden eders Kammerat slog sig først dertil?

Begge Komedianter. Det er os ganske uvitterligt; thi havde vi vidst noget derom, havde vi strax givet det tilkjende.

Dommeren. Jeg mærker nok, at de ikke vil bekjende; lad den Første komme ind for at overbevise dem det selv.

Tredie Scene.

De Forrige. Leander. (Skriveren kryber under Bordet igjen.)

Dommeren. Vi har atter engang ladet Jer indhente her for Retten, ikke for jer egen Skyld, men for at overbevise jere Kammerater, som af en særdeles Haardnakkenhed Intet vil bekjende.

Leander. Det kommer mig aldeles ikke ved, Herr Dommer, Enhver maa svare for sig. Jeg har nok i min Deel.

Dommeren. Har I ikke tilstaaet, at de Andre af Banden vare ligesaa skyldig som I?

Leander. Jo det har jeg sagt, men det kommer mig ikke ved.

Første Komediant. Har I sagt, Monsieur Leander, at vi ere ogsaa skyldige, saa har I sagt som ingen ærlig Karl. Vi ere aldeles rene og fri derfor.

Leander. See, hvor hellige de kan gjøre sig. Det være langt derfra, at Jeg er jer Fiskal. Jeg siger kun, at I ere lige saa meget skyldige som Jeg; ikke i nogen ond Henseende; thi I kan være lige gode for det.

Dommeren. Ak, hvilken Bespotter! Skriv, Herr Skriver! — men hvor blev Skriveren af igjen?

En Betjent. Jeg troer, at han er under Bordet igjen.

Dommeren. Trækker ham frem! han har forholdet sig saaledes denne Gang, at han ikke burde sidde i nogen Ret mere.

Betjenten. Ak, Herr Dommer, han ligger i Besvimelse.

Dommeren. See da til, at I faaer ham udbaaret, ellers døer han reent af Frygt. (Man bærer ham ud.)

Anden Komediant. Men hvad Ondt har vi gjort Jer, Monsieur Leander, at I skulde digte os Saadant paa for at styrte os i Ulykke?

Leander. Hvad Ulykke vil jeg styrte Jer udi? Jeg har alene spurgt, hvorfor jeg skal trækkes mere i et hæsligt Fangehuus end Andre, som ere ligesaa meget skyldige som jeg?

Anden Komediant. Saa har I da ikke givet os an udi sær?

Leander. Hvad kommer mig ved, Messieurs, at give Jer an? Jeg siger kun, at de Fleste udi vor Bande er ligesaa meget skyldige som jeg.

Anden Komediant. Det er Fanden, der kommer Jer til at tale Saadant.

Leander. Jeg troer, I ere reent galne, Messieurs; er I Intet skyldige, saa er det desbedre for Jer.

Første Komediant. Men hvorfore har I da anklaget os?

Leander. Jeg har ikke anklaget Jer; men jeg siger det kun —

Dommeren. Lader Pinebænken hidføre.

Leander. Pinebænken for en lumpen Vexel af halvtredsindstyve Rigsdaler, hvorpaa jeg strax kan betale den halve Deel, saa at der rester kun fem og tyve Rigsdaler, som jeg inden tre Dage kan betale!

Dommeren. Ak, Himmel, nu raser han.

Første Komediant. Herr Dommer kan høre, at han er fra sin Forstand, og derfore kan man ikke reflektere mere paa det, som han beskylder os for.

Leander. Og mig synes, at alle de, jeg har talt med paa nogen Tid, ere splitter galne og afsindige.

Dommeren. Det er just Galskabs rette Kjendemærke, at man bilder sig ind at være alene viis og alle andre Mennesker galne.

Første Komediant. Synes Dommeren ikke, at det var bedst at man lader ham aarelade først og siden høre om han vil tilstaae sin Beskyldning?

Dommeren (til Betjenten). Gak strax hen til Mester Herman og bed ham komme hid med sin Lancette.

Leander. Det gjøres aldeles ikke nødig; thi alle fornuftige Folk maae tilstaae, at det er større Tegn til Galskab at kaste en ærlig Karl udi et mørkt Fangehuus for halvtredsindstyve Rigsdalers Gjeld, som han lover inden tre Dage at betale, end at beklage sig over saadan Medfart.

Dommeren. Her, nu er han i Vexelen igjen. Det er vistnok et stærkt Raseri.

Leander. Nei, Herr Dommer, jeg har min fulde Forstand, som tilforn.

Første Komediant. Jer synes kun saa, Monsieur Leander.

Leander. Gid I faaer en Ulykke med jer Synen. Mon jeg ikke veed det selv bedst?

Første Komediant. Nei, naar Patienten mærker sin Svaghed, er der Forhaabning til Forbedring.

Fjerde Scene.

De Forrige. Mester Herman.

Mester Herman. Hvor er den Person, som skal aarelades?

Dommeren. Der staaer han.

Leander (peger paa den anden Komediant). Det er denne Person, Mester!

(Barberen tager fat paa den anden Urette, og vil med Magt aarelade ham.)

Anden Komediant (løber og skriger). Det er ikke mig.

(Barberen løber efter ham.)

Dommeren (sagte til Barberen). Nei, det er den anden Mand, Mester. Det er en Person, som er beskyldt for Trolddom, og her udi Retten især længe har tilstaaet, at han har forskrevet sig til Fanden, men nu naar vi examinere ham videre taler han hen i Veiret om en

Vexel paa halvtredsſindstyve Rigsdaler. Nu kan det være, at han stiller ſig ſaa an for at forhale Exekutionen. Men disſe Tvende, ſom han har udlagt at være i Ledtog med ſig, paaſtaaer, at han er fra ſig ſelv, og begjerer af Retten, at han maa aareladеs, for at ſee, om han blier ſiden ved ſine Beſkyldninger. Synes Jer ikke, at det er raadeligt?

Meſter Herman. Ach, freylich. Jeg raader aldrig fra Aareladen; thi at lade ſig aarelade eengang, gjør en Patient ligeſaa meget godt, ſom at bruge Doktor Bombaſti Hovedpiller et heelt Aar. Ich will dem Herrn Richter ſagen, weil das Blut, auf Latein sanguis, obstruxirt iſt, ſo folget ja nothſächlich, daß die Adern oder Vena müſſe eröffnet werden. Sextus Empiricus ſchreibt ſehr gründig davon alſo — —

Dommeren. Vi har ikke Stunder denne Gang at høre paa hvad Sextus Empiricus ſiger; vil J kun ſtrax forrette jer Embede, at vi kan faae Ende paa denne fortrædelige Sag.

Meſter Herman. Men ſkal de Andre ikke aarelades med? det kunde jo ikke ſkade, thi man kan ikke bruge en god Ting for ofte.

Dommeren. Nei, nei, tag kun fat paa den ene Karl.

Meſter Herman. Nach Befehl. Ellers var jeg tilfreds, at J vilde aarelades Alle og Herr Dommer med; thi jeg ſkulde expedere jer Alle i et halv Qvarteer; (til Synderen) hør, min Ven, vil J være ladet paa Armen, Foden eller Panden?

Leander. Paa ingen af Delene; thi jeg ſkader ſlet Intet.

Meſter Herman. Hvad kommer det mig ved? Her er jo en Interlokutorie-Dom for, at J ſkal aarelades. Jeg var tilfreds at der aldrig blev fældet andre Domme udi nogen Ret, ſaa fik vi nogen Næring. Kom, Kammerat, lav Jer til, jeg ſkal gjøre det ſaa net, at J neppe ſkal føle dertil.

Leander. Gaa mig fra Livet, ſiger jeg. J har ſelv Aareladen fornøden, mere end jeg.

Dommeren. Gaaer hen to Mænd og holder ham.

Leander. Ak, Herr Dommer, handl dog ikke ſaadan med mig; betænk, at jeg har Magt til at appellere til høiere Ret. Jeg ſvær Ham til, at jeg er ligeſaa friſk og ſund, ſom jeg nogen Tid har været, og at den eneſte Sygdom, jeg har, kommer af den Sorg, jeg har at ſee mig ſaa uſkyldig medhandlet.

Dommeren. Men J bekjender førſt for Retten, at J har forſkrevet Jer for ſex Maaneder ſiden til Fanden, udlægger de Andre af Banden, ſiger, at Fanden er en ſkikkelig Mand og at Sagen i ſig ſelv er en ringe Ting, og endelig, naar man kontinuerer at ſpørge videre om jer ſorte Konſt, ſvarer os om en Vexel paa halvtredsſindstyve Rigsdaler; hvad ſkal man kalde Saadant?

Meſter Herman. Das heißt nicht anders als furorem oder mania.

Leander. Ak, Herr Dommer, jeg troer ikke Andet end her er Vildfarelſe i denne Sag. Her er nyligen proteſteret en Vexel paa

mig. Strax derpaa kommer En og varer mig ad, at man vil trække mig i Arrest. Siden kommer Byens Folk og vil storme til mit Huus. Alt dette kunde jeg nogenledes begribe, saasom jeg meente, det var for Vexlen. Men det Øvrige, som siden paafulgte, har været forblommet Tøi for mig; thi da jeg lover at stille Kaution, svarer de at hele Verden ikke kan kavere for mig; da jeg sagde, at det var en ringe Sag at trækkes i Fængsel for, kalder de mig en Bespotter. Siden kommer adskillige Folk og vil spørge mig tilraads i den sorte Konst, og endelig hører jeg med Forskrækkelse, at det ikke er for Vexelen, men for Trolddom, jeg sigtes. Jeg vil døe paa, Herr Dommer, at man konfunderer mig med en anden Person, som jeg maaskee ligner.

Dommeren. Hvad Pokker er dette? Er det ikke for Trolddom at I er sigtet?

Leander. Jeg kræver Himmelen til Vidne, at jeg ikke veed hvad Trolddom er.

Dommeren. Hvorfor siger I da i Forstningen, at I er skyldig?

Leander. Naar Dommeren spurgte mig derom, tænkte jeg, at han menede Vexelen.

Dommeren. Men her findes jo Folk, som har hørt og seet Jer mane Fanden?

Leander. Jeg beder ydmygst, at de Folk maa fremkomme.

Monsieur Godtro (træder frem). Jeg er den Mand, Herr Dommer, som først er bleven dette vaer. Jeg baade har hørt og seet ham mane Fanden til sig.

Dommeren. Saae I da Fanden selv?

Godtro. Nei; men mig synes, som jeg hørte et stort Bulder.

Leander. Jeg beder ydmygst, Dommeren vil tillade mig at gjøre denne Mand nogle Spørgsmaal, som kan give Oplysning i Sagen. — Hvad Tid var det, I hørte mig øve den sorte Konst?

Godtro. Det var i Formiddag Klokken ni.

Leander. Paa hvad Sted gjorde jeg det?

Godtro. I Forstuen af jer Huus.

Leander. Kan I erindre Jer de Ord, som jeg brugte?

Godtro. Mestendeels. I manede en af de onde Aander ved Navn Mephistopheles til Jer, men forbød ham at gaae inden for en Kreds, som I havde gjort paa Gulvet. En halv Time derefter hørte jeg tillige med en anden Mand Jer indenfor at raabe paa en anden Aand ved Navn Polidorus.

Leander. Denne samme Mand, som har beskyldt mig, skal ogsaa frikjende mig.

Dommeren. Mig synes tvertimod.

Første Komediant. Velædle Herr Dommer, nu rører Samvittigheden mig og nøder mig at bekjende, at Monsieur Leander har manet Fanden, og at vi ere Medvidere derudi.

Dommeren. Det er os kjært, at I eengang gaaer i Jer selv.

Leander. Jeg tilbyder mig ogsaa at bevise, at Mester Herman Barberer er Medvider derudi.

Mester Herman. Wer? Ich? See, hvilke forbandede Mennesker det maa være! Ak! tro dem ikke, Herr Dommer. Jeg er en ærlig Mand, som har Navn for at være en afsagt Fjende af Saadant; thi jeg har med egen Haand sat Ild paa et Huus, som var mistænkt for Troldom, hvorvel Folkene, som bleve opbrændte, siden befandtes at være uskyldige; saa jeg omkom sex uskyldige Mennesker paa eengang, ja havde nær sat den hele By i Brand af lutter Guds Nidkjærhed.

Leander. I maa stille Jer saa hellig an, som I vil, Mester Herman, saa skal jeg dog bevise Jer det over med slige Omstændigheder, at I skal tilstaae det selv.

Dommeren. Ak Himmel! hvor kan ikke Synden i en Hast tage Overhaand. Jeg troer at den hele By er besmittet med Trolddom.

Mester Herman. Ak, Herr Dommer kan jo see, at han ikke siger Saadant uden for at bringe Andre udi Ulykke med sig.

Leander. Jeg begjerer ikke at man skal agte mine Ord. Men jeg byder mig at tilveiebringe saadanne Vidnesbyrd, at al Verden skal bekjende at I har været Medvider. (Mester Herman græder.)

Dommeren. Min gode Mester Herman! nu er det forsilde at græde. Det skulde I have gjort tilforn.

Mester Herman. Ak! ak! ich bin saa unschuldig als ein Schaaff.

Dommeren. Det gjør mig ondt for jer smukke Kone og Børns Skyld. Det kan I dog forlade Jer til, at I ikke skal blive fordømt alene paa deres blotte Ord, medmindre I tilligemed blier lovligen overbeviist.

Leander. Jeg skal bringe ham til at bekjende det selv.

Dommeren. Kan I ellers udlægge nogen Anden.

Leander. Ja, Herr Dommer, jeg kan, naar jeg tænker mig om; jeg kan blandt Andre bevise, at Skriveren i denne Ret har i et heelt Aar været Medvider derudi.

Dommeren. Skriveren! Nu kan jeg begribe hvorfor Karlen krob under Bordet. Det var mere af ond Samvittighed end af Frygt for disse Troldmænd. Hvor blev han henbaaret?

En Betjent. Han blev fort i det næste Kabinet ved denne Sal.

Dommeren. Er han frisk igjen?

Betjenten. Ja, han sidder og spiller Dam med Dommerens Lakei.

Dommeren, Lad ham strax komme ind.

Skriveren (træffes ind og skriger himmelhøit). Ak, Herr Dommer, jeg kan ikke forrette mit Embede naar jeg er omringet af lutter Troldmænd. De havde forhexet mine Hænder, at jeg ikke kunde skrive et Ord.

Dommeren. Ak, ak, hvilken hellig Mand; end om man kan overbevise Jer, at I er Medvider udi den sorte Konst?

Leander. Jeg vil underkaste mig tidobbelt Straf, dersom jeg

ikke beviser, at han har hørt og seet os gjøre det, som vi beskyldes for, nogle Gange.

De to Komedianter. Vi erbyde os til at bevise det Samme.

Dommeren. Fy skam Jer, der staaer I udi en Maade; I bør lide dobbelt Straf, som er en Rettens Betjenter.

Skriveren. Nu er jeg fyrgetyve Aar gammel, men har jeg i de fyrgetyve Aar seet nogen Nisse eller Dragedukke, endsige en fuldkommen voren Djævel, saa vil jeg ønske at jeg maa blive en Djævel selv.

Dommeren. Nu faaer man at høre Sandheden, naar Vidnesbyrdene komme for en Dag.

Skriveren. Hvad vil al Verdens Vidnesbyrd sige, mon jeg ikke veed det selv bedst?

Leander. Jeg skal strax hjælpe Jer Alle ud af Drømmen. I hørte jo forgangen Aar spille en Tragedie kaldet Polidorus?

Skriveren. Det er sandt.

Leander. Kan I ikke erindre Jer, at udi samme Tragedie indfalder en Scene, hvorudi man maner Fanden?

Skriveren. Jo jeg kan, og den Djævel hed Mephistopheles, som man manede. Men det var kun et Spil.

Leander. Og det, som har foraarsaget denne store Allarm, er eiheller Andet. Sagen er denne: Klokken ni gik jeg i min Forstue og læsede over paa min Rolle af samme Tragedie, som skal spilles imorgen. Denne gode Mand, som her staaer, har hørt derpaa og bildet sig ind, at det var Alvor, ført mig udi Byen for Trolddom, Historien er derpaa bleven forbedret, som gemeenlig skeer, og kommen med Omstændigheder Øvrigheden for Øren, som skikkede Folk at gribe mig. Nu var just samme Tid en Vexel med Protest kommen tilbage for mig, hvorudover jeg bildte mig ind, at Arresten skulde være for den samme og derfor altid saavel da, som nu her for Retten, har tilstaaet at jeg var skyldig, nemlig at betale Pengene, ikke udi Trolddom, hvorom jeg aldrig har drømt. Til Beviis paa Dette, som jeg siger, leverer jeg her mit Papir til den Person, som har beskyldet mig, at han kan see, om det ikke kommer overeens med det han hørte.

Godtro (læser Skriftet og falder paa Knæe). Ak, Herr Dommer, det er det Selvsamme. Den Allarm, som er foraarsaget, er ikke skeet af Ondskab, men af Vildfarelse, Personen er ganske uskyldig. Jeg beder ydmygst, at jeg maa slippe med en Afbigt.

Dommeren. Gid I faaer Skam med jeres forbandede Relationer. (Han gaaer bort, hængende med Hovedet.)

Femte Scene.

En af Komedianternes Moder. Terentia (Leanders Kjæreste). De tre Akteurs. Skriveren.

Moderen (taer fat paa Skriveren). Ak, Herr Skriver, handl ikke saa haardt med min Søn.

Kjæresten (rykker ham til den anden Side). Ak, Herr Skriver, tael et godt Ord for min Kjæreste.

Skriveren. Ei, lad mig gaae i Fred.

Moderen. Ak, Herr Skriver, det er et ungt Menneske, som let kunde forføres.

Kjæresten. Ak, Herr Skriver, tael et godt Ord for ham hos Dommeren.

Skriveren. Gid I faae en Ulykke, I maatte lade mig være i Ro.

Moderen. Ak, Herr Skriver, vi ere Alle Mennesker.

Kjæresten. Ak, Herr Skriver, lad ham dog i det ringeste komme i kristen Jord.

Skriveren. Laer I mig ikke gaae, skal jeg gjøre en Ulykke paa Jer.

Moderen. Ak, Herr Skriver, vi slipper Jer ikke, førend I lover at hjælpe os.

Skriveren. Hei! Gevalt! (De falde Begge paa Knæe og omfavne hans Been med saadan Force, at han falder om. Han reiser sig igjen, løber, og bliver forfulgt af Fruentimmeret.)

Leander (til Spectatores).

Nu Vantro, atter Overtro
I Verden Uheld fører,
Religion og Lande-Ro
Som vexelviis forstyrrer.

Spør Nogen, hvad som farligst er,
Og skader mest af begge,
Da svares kun, at hver især
Kan Verden ødelægge.

Den Forskjel mellem disse to
Fast ellers lige Lyder
Er: at den blinde Overtro
End Synder kalder Dyder.

Thi Den af Mord, af Rov, af Brand
Sig bryster og tør mene,
At ved Misgjerninger den kan
Mest Himmelen fortjene.

LIBRARY OF CONGRESS

LIBRARY OF CONGRESS
0 022 013 887 2